Załącznik nr 1 do Uchwały nr XVIII/100/2016
Rady Miejskiej w Sokołowie Podlaskim
z dnia 19 września 2016

DIAGNOZA SYTUACJI W SOKOŁOWIE PODLASKIM

I. INFORMACJE WSTĘPNE

Sokołów Podlaski to miasto leżące w województwie mazowieckim, nad rzeką Cetynią. Jest oddalone o 99 km od Warszawy, 62 km od Mińska Mazowieckiego i 17 km od Węgrowa. Miasto jest także siedzibą powiatu sokołowskiego i władz gminy wiejskiej Sokołów Podlaski. Sokołów Podlaski otrzymał prawa miejskie już w 1424 r., co czyni go najstarszym miastem na terenie Podlasia. Całkowita powierzchnia Sokołowa to 17,5 km^2, zamieszkuje go niecałe 20 tyś. osób. Miasta partnerskie Sokołowa to rosyjskie Kotielniki, ukraińskie Dubno, łotewski Jekabpils, Czerwionka-Leszczyny (woj. śląskie).

Miasto Sokołów Podlaski posiada własny herb oraz flagę.

RYSUNEK 1. FLAGA SOKOŁOWA PODLASKIEGO

RYSUNEK 2 HERB SOKOŁOWA PODLASKIEGO

Miasto Sokołów Podlaski jest siedzibą powiatu sokołowskiego, w skład którego wchodzą gminy: Sokołów Podlaski, Jabłonna Lacka, Sterdyń, Bielany, Repki, Kosów Lacki, Sabnie, Ceranów.

HISTORIA MIASTA

Miasto Sokołów Podlaski leży na terenie środkowego Pobuża. Teren ten nie stanowi wydzielonej jednostki geologicznej, lecz wchodzi w skład niziny mazowiecko - podlaskiej. Od 1031 roku całe Pobuże stało się częścią państwa ruskiego. Władcy polscy, począwszy od Boleslawa Śmiałego próbowali kilkakrotnie odzyskać te ziemie, wracały one jednak do macierzy na krótko i znów trafiały w obce ręce. Ostatecznie linia graniczna między wpływami polskimi i ruskimi ustaliła się na przełomie XV i XVI wieku. Na podstawie badań archeologicznych, prowadzonych w okolicach Sokołowa (np. wsie Niewiadoma i Grodzisk oraz wiele stanowisk archeologicznych w dorzeczu Cetyni, gdzie odkryto wiele gródków zamkniętych i otwartych), stwierdzono, iż początki osadnictwa na tych terenach datuje się na VI wiek n.e.

Unia Polski i Litwy w 1383 r. przyczyniła się do ożywienia stosunków politycznych i gospodarczych a także do rozwoju miast na Podlasiu. Najstarsze lokacje miast należą do Wielkiego Księcia Witolda, który dnia 30 marca 1424 roku nadał, położonemu na szlaku wielkim litewskim, gródkowi Sokołów średzkie prawa miejskie.

Mieszkańcy miasta zostali zwolnieni z wszelkich danin i opłat na rzecz Wielkiego Księcia, a nowy właściciel został zobowiązany do posługi w czasie wypraw wojennych. Cechą charakterystyczną większości miast podlaskich tego okresu, w tym także Sokołowa, był znaczny rozwój rzemiosł produkujących artykuły spożywcze, futrzarskie i skórzane oraz handel (głównie zbożem i innymi produktami rolnymi). Niewątpliwie rozwój Miasta ułatwiało i przyspieszało jego położenie przy najważniejszym szlaku komunikacyjnym ówczesnej Rzeczypospolitej –Szlaku Wielkim Litewskim.

W roku 1508, nowym właścicielem miasta i włości sokołowskiej zostaje Stanisław Kiszka. Zapis ten potwierdzony zostaje przywilejem króla Zygmunta Starego. W rękach rodziny Kiszków Sokołów pozostaje do 1592 roku, kiedy to na skutek koligacji rodzinnych przeszedł w ręce Radziwiłłów. Na czas, kiedy właścicielami Sokołowa były rody Kiszków i Radziwiłłów przypada złoty okres jego rozwoju. Szybszy rozwój miasta zaznacza się w latach 1592-1621. Wzrosła wówczas liczba domów i liczba warsztatów rzemieślniczych (szewskich, kuśnierskich), a liczba mieszkańców osiągnęła 3 tys. Okres świetności w dziejach Sokołowa przerywa najazd szwedzki, w czasie którego, w roku 1655, miasto zostało znacznie zniszczone, a jeszcze większego spustoszenia dokonały w 1657 roku wojska Rakoczego. Ostatnim z rodu Radziwiłłów właścicielem miasta Sokołów był książę Bogusław Radziwiłł.

W 1668 roku właścicielem miasta został Jan Krasiński, zaś na początku XVIII wieku miasto przechodzi we władanie Ignacego Ogińskiego, marszałka Wielkiego Księstwa Litewskiego. Pod panowaniem rodu Ogińskich, w Sokołowie, rozwija się rzemiosło. Michał Kleofas Ogiński (polski kompozytor) sprowadził rzemieślników francuskich, którzy rozwinęli produkcję chustek jedwabnych, kapeluszy, kobierców, płótna i pasów słuckich. 5 grudnia 1793 roku Sokołów odwiedził, wracając z sejmu rozbiorowego w Grodnie, ostatni król Polski - Stanisław August Poniatowski. Króla podejmował we dworze w Przeździatce ówczesny właściciel Miasta - Michał Kleofas Ogiński. Po trzecim rozbiorze Polski w 1795 roku miasto znalazło się w zaborze austriackim i dopiero wygrana wojna polsko-austriacka w 1809 roku przywróciła miasto do Księstwa Warszawskiego.

Znaczący rozwój Sokołowa rozpoczął się ponownie w XVII w., kiedy miasto znalazło się w granicach Korony, w ramach Rzeczpospolitej Obojga Narodów. W XVIII wieku Sokołów leżał na ważnym szlaku komunikacyjnym, łączącym Wilno z Warszawą, nazywanym Wielkim Gościńcem Litewskim. Od 1767 roku działała tu stacja pocztowa obsługująca szlak. Miasto rozwijało się pod względem ekonomicznym: wyznaczono dni targowe i jarmarki, powstała manufaktura tkacka, w której pracowali robotnicy z francuskiego miasta Montbeillard.

W wyniku utraty niepodległości miasto zmieniało przynależność terytorialną. Wchodziło w skład Austrii (1795 – 1809), Księstwa Warszawskiego (1809 – 1815), następnie zostało włączone do terytorium Królestwa Polskiego, podległego Rosji. W zaborze rosyjskim funkcjonowało do początków I wojny światowej. Zmieniało w tym czasie kolejnych właścicieli i przechodziło następne przekształcenia. Sokołów stał się własnością rodziny Kobylińskich (Karola, następnie Seweryna). Seweryn Kobyliński sprzedał je w listopadzie 1843 r. Elżbiecie Hirschman, która wybudowała cukrownię, przyczyniającą się do rozwoju Miasta, co zapoczątkowało jego uprzemysłowienie (czytaj także rozdział 3.1.3.)

Mieszkańcy miasta brali udział w walkach niepodległościowych. Szczególne piętno odcisnęło powstanie styczniowe i egzekucja wykonana przez rosyjskich zaborców na ks. Stanisławie Brzósce i jego adiutancie Franciszku Wilczyńskim na sokołowskim rynku 23 maja 1865 roku. To wydarzenie na stałe wpisało ks. Brzóskę w historię miasta.

Bardzo ważną datą dla miasta jest rok 1867, w którym Sokołów przeszedł na własność państwa oraz stał się siedzibą nowo utworzonego powiatu sokołowskiego. Istotnym momentem z gospodarczego punktu widzenia było doprowadzenie linii kolejowej w 1887 r. i połączenie z siecią dróg żelaznych reszty kraju.

Podczas I wojny światowej miasto ucierpiało na skutek rabunkowej polityki władz rosyjskich (1914 – 1915) i niemieckich (1915 – 1918). W sierpniu 1920 roku zajęte zostało przez bolszewików, po czym odzyskane 19 sierpnia tego roku przez oddziały polskie. W okresie II Rzeczypospolitej znaczącym wydarzeniem stało się przybycie księży salezjanów w 1925 roku, przejęcie przez nich miejscowego gimnazjum i budowa kościoła. Sokołów znany był szeroko w kręgach ludności żydowskiej z racji działalności jednego z najwybitniejszych cadyków – Izaaka Zeliga Morgensterna.

Lata II wojny światowej przyniosły największe cierpienia ludności i zniszczenia wojenne. We wrześniu 1939 roku do Sokołowa wkroczyli Niemcy, potem wojska sowieckie, następnie 8 października ponownie wojska niemieckie, które okupowały miasto do sierpnia 1944 roku. Jesienią 1942 r. Niemcy dopuścili się ludobójstwa ludności żydowskiej. Na terenie Sokołowa działały jednostki Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej, w ramach której obwód sokołowski nosił kryptonim ,,Sęp-Proso''. Jednym z najbardziej znanych konspiratorów stał się Henryk Oleksiak ,,Wichura'', poległy w 1943 roku pod Paulinowem.

9 sierpnia 1944 roku do miasta wkroczyły wojska sowieckie. Na skutek sowieckiego nalotu i bombardowań Sokołowa, które miały miejsce kilka dni wcześniej (w nocy z 26 na 27 lipca), spłonął m.in. kościół pw. św. Michała Archanioła.

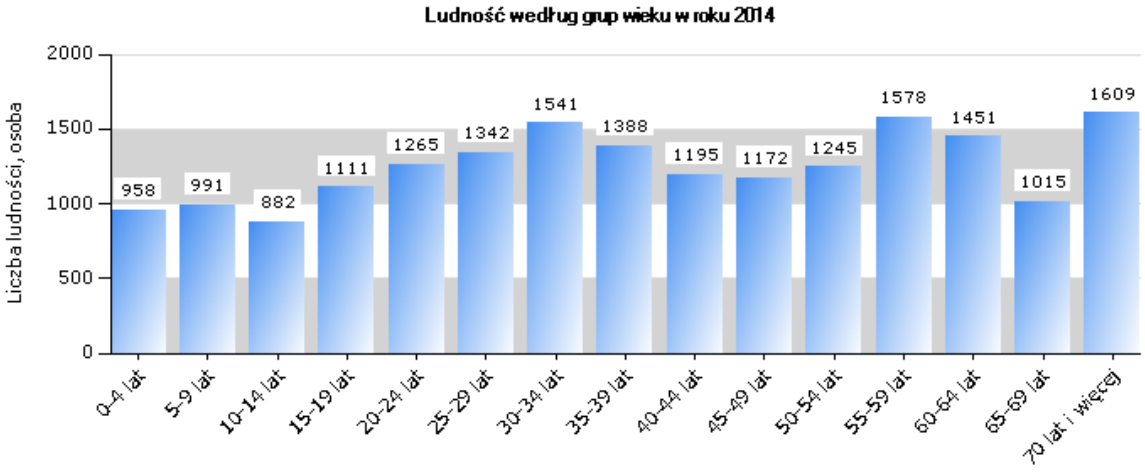
W okresie powojennym miasto odbudowywano ze zniszczeń. W 1951 roku ponownie uruchomiono cukrownię, odbudowano kościół. W latach 70-tych wybudowano zakłady mięsne.

Od roku 1989 miasto zaczęło się zmieniać gospodarczo i społecznie, coraz więcej spraw podlegało i podlega samorządom, które podejmują dalsze działania na rzecz rozwoju Sokołowa (czytaj także rozdział 3.1.2).

II. OTOCZENIE SPOŁECZNE

2.1. DEMOGRAFIA

Obecnie w Mieście Sokołów Podlaski mieszka 18 763 osób (stan na rok 2015, wg. UM Sokołów Podlaski), w tym 9795 kobiet i 8968 mężczyzn. Bardzo liczną grupą mieszkańców Sokołowa Podlaskiego są osoby w przedziale wiekowym powyżej 50 lat – 6898 osób (36%)[1]. Jest to efekt zarówno powojennego szczytu demograficznego jak i bardziej aktualnych tendencji demograficznych i migracyjnych.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Jednocześnie, systematycznie spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Jest to wynikiem niskiego wskaźnika przyrostu naturalnego, co stanowi jednak tendencję ogólnopolską. Niski przyrost naturalny w Sokołowie Podlaskim jest także wynikiem odpływu z Miasta ludności. Szczególnie dotyczy to osób między 20 a 40 rokiem życia (eksurbanizacja). Osoby z tej grupy wiekowej wyjeżdżają do większych miast, w których, w ich ocenie, szanse życiowe są lepsze. Migracja z obszarów Sokołowa Podlaskiego dotyczy głównie pobliskiej Warszawy i innych miast uniwersyteckich (np. Białystok, Lublin).

Względna bliskość Warszawy stwarza pobliskim miastom możliwości rozwoju, jakie daje bliskość chłonnego rynku. Jednocześnie jednak, wielkie miasto daje większe szanse na zdobycie atrakcyjnej pracy i możliwości rozwoju niż mniejsze miejscowości. Perspektywa ta jest szczególnie atrakcyjna dla ludzi młodych, lepiej wykształconych i mobilnych.

[1] Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

TABELA 1 INFORMACJE DOTYCZĄCE DEMOGRAFII W MIEŚCIE SOKOŁÓW PODLASKI

	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
W % ogółem ludność w wieku:						
przedprodukcyjnym	%	19,4	19,1	18,9	18,9	18,6
produkcyjnym	%	65,7	65,2	64,6	63,8	63,1
poprodukcyjnym	%	14,9	15,7	16,5	17,3	18,3
Na 1000 ludności:						
zgony	-	9,70	8,62	8,79	8,77	8,22
przyrost naturalny	-	0,9	1,8	1,4	1,0	1,3
urodzenia żywe	-	10,6	10,4	10,2	9,7	9,5
małżeństwa zawarte w ciągu roku	-	6,9	6,5	6,3	4,8	4,1
Saldo migracji na pobyt stały						
saldo migracji gminnych wewnętrznych	osoba	-45	-73	-67	-58	-9
saldo migracji zagranicznych	osoba	-1	-3	1	-11	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

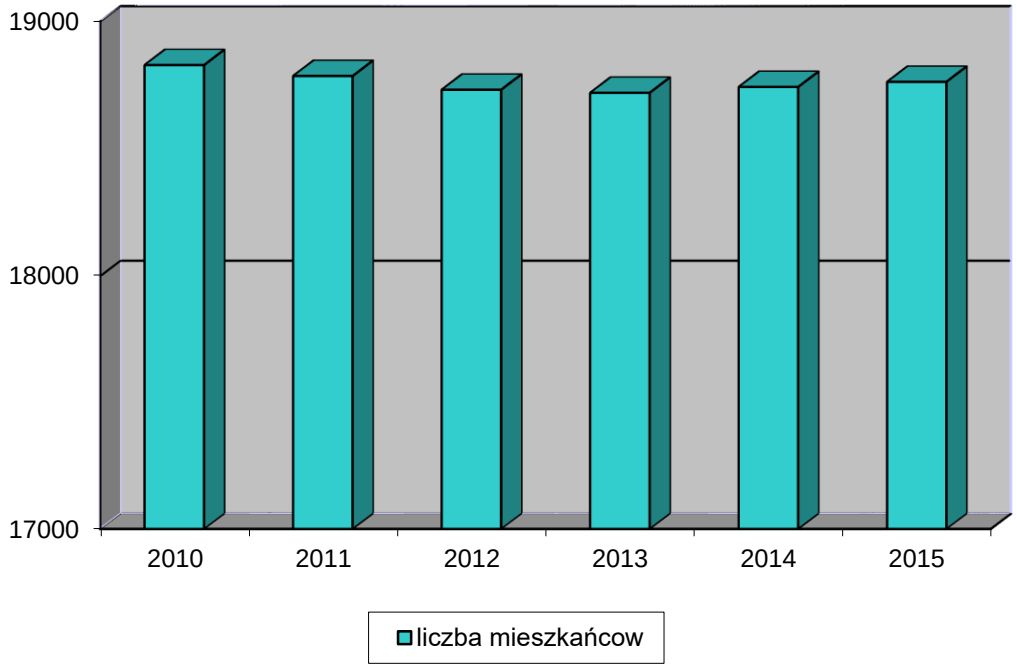
Analizując zmiany liczby ludności Miasta obserwuje się stosunkowo stały poziom jej liczby w latach 2004 – 2009, oscylujący w granicach 18500. Następnie, w roku 2010 nastąpił znaczny wzrost - 18829. Od roku 2011 do roku 2015 liczba ludności utrzymuje się na zbliżonym poziomie (18 763 osoby w roku 2015), a w ostatnich dwóch latach nieznacznie wzrasta.

TABELA 2 LICZBA MIESZKAŃCÓW SOKOŁOWA PODLASKIEGO, 2010 - 2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	18829	18786	18732	18720	18743	18763
kobiety	9799	9770	9778	9783	9790	9807
mężczyźni	9030	9016	8954	8937	8953	8959

Źródło: Bank Danych Lokalnych

WYKRES 1 LICZBA MIESZKAŃCÓW MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI W LATACH 2010-2015

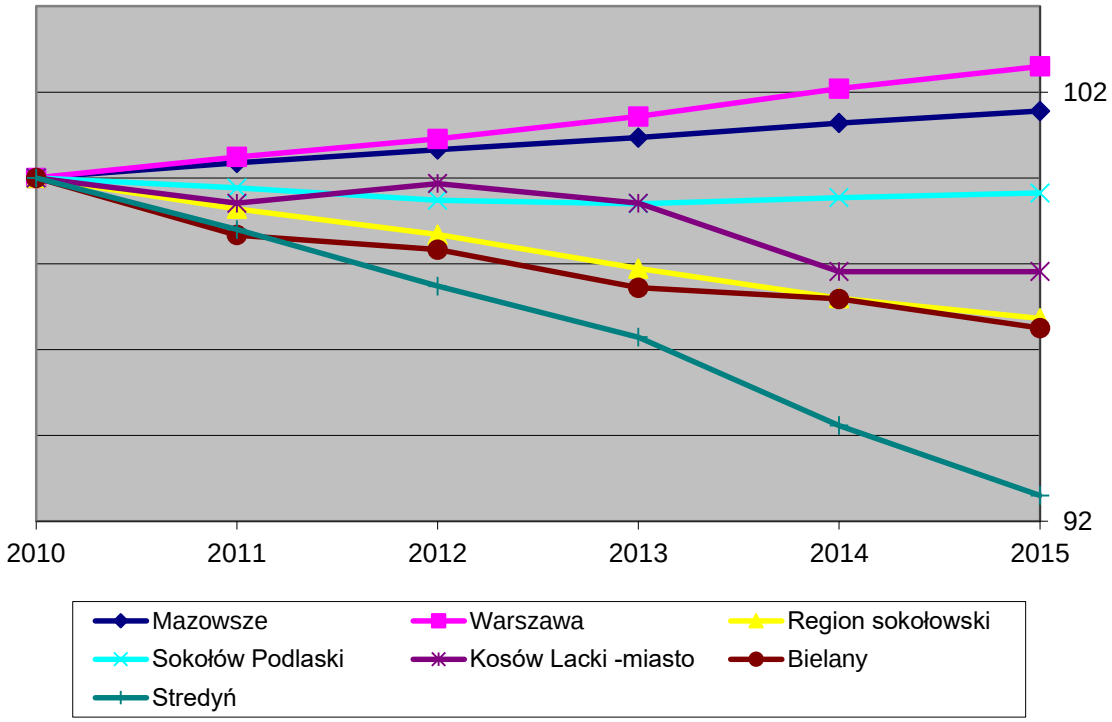

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wahania liczby mieszkańców Miasta mogą wykazywać korelację ze zmianami bezrobocia w powiecie sokołowskim i Sokołowie Podlaskim. Bezrobocie rejestrowane, po wzroście w latach 2010-2013 (spadek liczby mieszkańców), od roku 2014 wyraźnie spada (wzrost liczby mieszkańców). Osoby, które, w wyniku poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy znalazły zatrudnienie, osiedliły się w Sokołowie lub zrezygnowały z planów migracji.

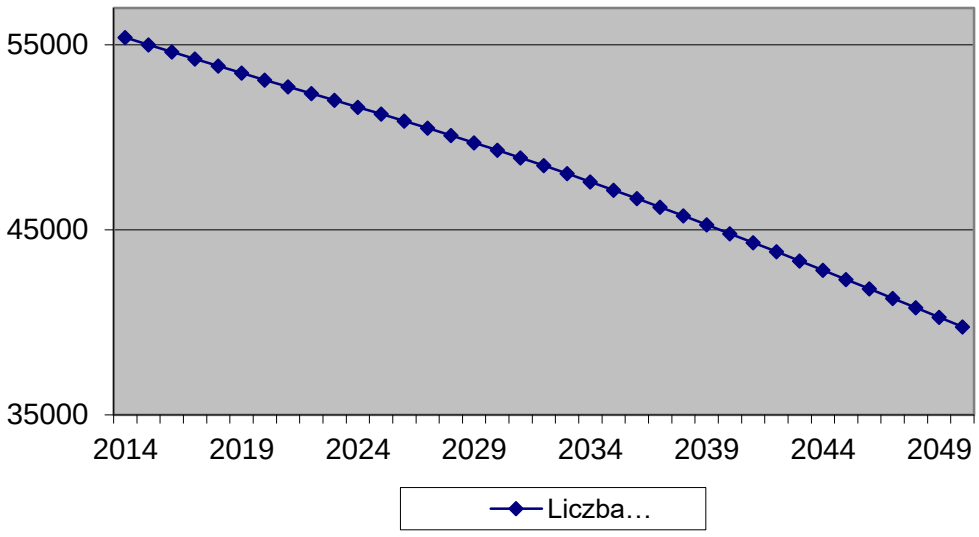
Spadkowi liczby mieszkańców małych miejscowości i całego podregionu (w latach 2010-2015), widocznemu na poniższym wykresie, towarzyszył wyraźny wzrost liczby mieszkańców w dużych miastach Mazowsza i w całym województwie. Wzrost ten koncentruje się przede wszystkim w Warszawie (1,75 mln z 5,35 mln mieszkańców województwa mazowieckiego). Na tym tle wyróżnia się stabilna sytuacja pod względem liczby mieszkańców w Sokołowie Podlaskim.

WYKRES 2 LICZBA MIESZKAŃCÓW W WYBRANYCH JEDNOSTKACH ADMINISTRACYJNYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO, W LATACH 2010-2015 (GUS)

Biorąc pod uwagę aktualne prognozy GUS dla powiatów i miast na prawie powiatów oraz podregionów na lata 2014-2050 (2014) należy jednakże liczyć się z możliwością spadku liczby ludności w powiecie sokołowskim. Według analiz tendencja ta będzie utrzymywać się do 2050 roku.

WYKRES 3 PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI ZAMIESZKUJĄCEJ POWIAT SOKOŁOWSKI, NA LATA 2014-2050 (GUS)

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Sokołów Podlaski pod względem liczby mieszkańców jest w województwie mazowieckim (bez Warszawy) miastem nieco poniżej średniej wielkości. Przy stosunkowo niewielkim obszarze, miasto ma – na tle innych miast województwa mazowieckiego – gęstość zaludnienia wyższą niż średnia dla Mazowsza (blisko 1080 osób na km2).

TABELA 3 WYBRANE MIASTA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Miasta Mazowsza	Ludność w osobach1	Pow w km 2	Gęstość zaludnienia na km 2
Żyrardów	40652	14,35	2833
Siedlce	76942	32	2404
Grodzisk Mazowiecki	30356	13,19	2301
Ostrołęka	52571	29	1813
Płock	121731	88,06	1382
Sokołów Podlaski	**18763**	**17,5**	**1072**
Pułtusk	24338	22,83	1066
Tłuszcz	8055	7,91	1018
Nowy Dwór Mazowiecki	28362	30,22	939
Mława	31030	35,5	874
Garwolin	17214	22,08	780
Glinojeck	3070	7,37	417

Źródło: stat.gov.pl, 2015

2.2. EDUKACJA

W Sokołowie prowadzą działalność edukacyjną przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, licea ogólnokształcące, technika i szkoły zawodowe. Poniżej przedstawiono zestawienie tych placówek wraz z podstawowymi danymi statystycznymi.

1) Przedszkola:
   a) Przedszkola publiczne
      → Miejskie Przedszkole nr 2, przy ul. Kościuszki 31,
      → Miejskie Przedszkole nr 3, przy ul. Ks. Bosko 6,
      → Miejskie Przedszkole nr 4 „Leśna Kraina", przy ul. Węgrowskiej 22,
      → Miejskie Przedszkole nr 5 im. Kubusia Puchatka, przy ul. 8-go Sierpnia 1d,
   b) Przedszkola niepubliczne:
      → Niepubliczne Przedszkole Sióstr Salezjanek im. Św. Marii Dominiki Mazzarello, przy ul. Kosowskiej 26,
      → Niepubliczne Przedszkole „Chatka Puchatka", ul. Wojska Polskiego 48
      → Niepubliczne Przedszkole „Akademia Puchatka", ul. Długa 22a

Liczba przedszkoli wzrosła od 2010 roku, o 2 przedszkola: w 2010 r. takich placówek było 5, w 2014 r. 7.

TABELA 4 LICZBA PRZEDSZKOLI W MIEŚCIE SOKOŁÓW PODLASKI

	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	5	7	7	7	7
oddziały	30	34	34	35	32
miejsca	679	784	791	794	753
dzieci	685	755	786	771	768

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Dzieci w wieku do lat 3 mają zapewnioną opiekę w Żłobku Miejskim.

2) Publiczne szkoły podstawowe:
   - → Szkoła Podstawowa nr 1 im. Janusza Kusocińskiego, przy ul. Polnej 8,
   - → Szkoła Podstawowa nr 2 przy ul. Węgrowskiej 22,
   - → Szkoła Podstawowa nr 4 im. ks. Gen. Stanisława Brzóski, przy ul. Kupientyńskiej 15.

3) Szkoły ponadpodstawowe:
   - → Publiczne gimnazjum nr 1 im. Pawła Kamińskiego, przy ul. M. Skłodowskiej Curie 16,
   - → Publiczne gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika, przy ul. Repkowskiej 3,
   - → Zespół Szkół Salezjańskich „Lux Sapientiae", przy ul. Księdza Bosko 1 (gimnazjum i liceum),
   - → Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej Curie przy ul. Sadowej 11,
   - → Zespół Szkół nr 1 im. K. K. Baczyńskiego, przy ul. M. Skłodowskiej Curie 24 (liceum i szkoła zawodowa),
   - → Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wł. St. Reymonta, przy ul. Oleksiaka „Wichury" 3.

TABELA 5 SZKOŁY W SOKOŁOWIE PODLASKIM

	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoły podstawowe					
Placówki	3	3	3	3	3
Uczniowie	1286	1252	1204	1213	1283
Gimnazja					
Placówki	3	3	3	3	3
Uczniowie	819	803	806	813	787
Zasadnicze szkoły zawodowe					
Placówki	2	2	2	2	2

Uczniowie	274	254	241	246	229
Licea ogólnokształcące					
Placówki	4	4	4	4	4
Uczniowie	984	935	928	917	949
Zdawalność egzaminów maturalnych %					
Szkoły zawodowe	56,7	67,4	69	79	70,3
Licea ogólnokształcące	96,4	96,4	94,3	98	98,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Ponadto, w mieście funkcjonuje Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II (szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła zawodowa), ul. Piłsudskiego 4.

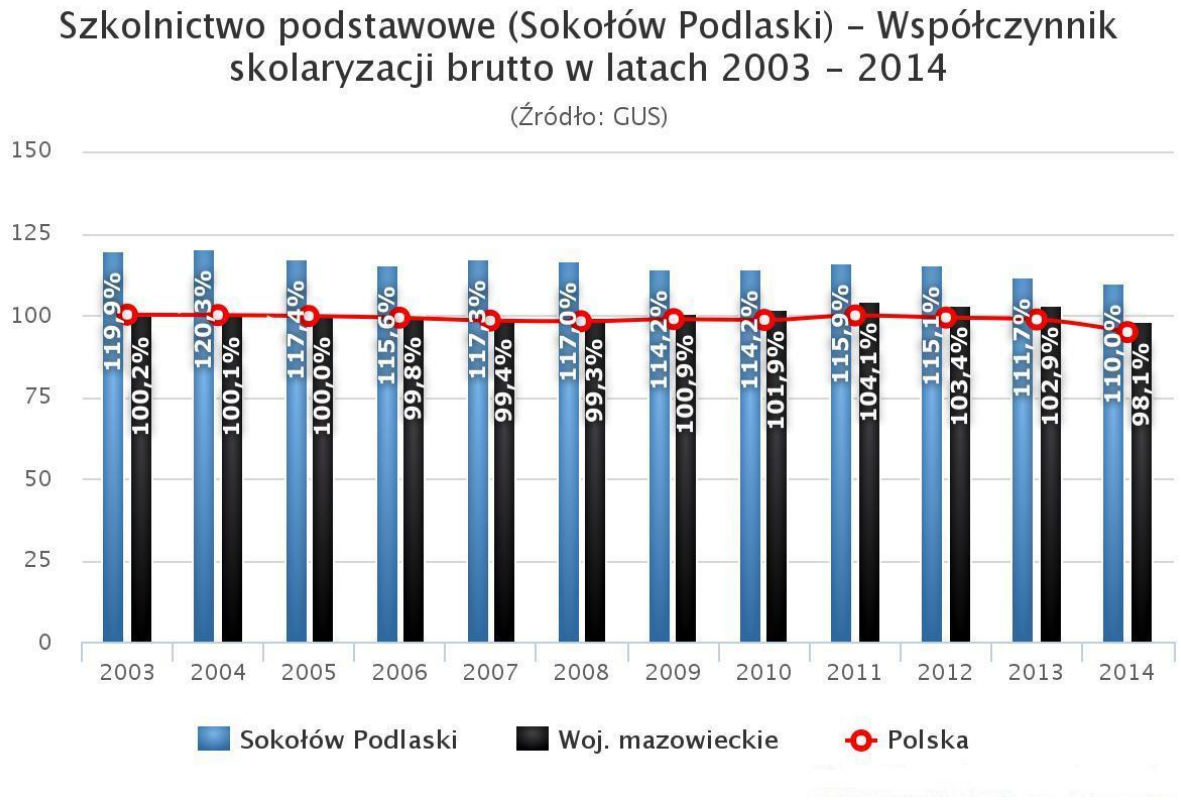
Liczba uczniów systematycznie spada, związane jest to z trwającym od kilku lat niżem demograficznym i spadkiem przyrostu naturalnego, zgodnie z tendencją ogólnopolską, a także opisanym powyżej spadkiem liczby ludności w wieku 20-40 lat.

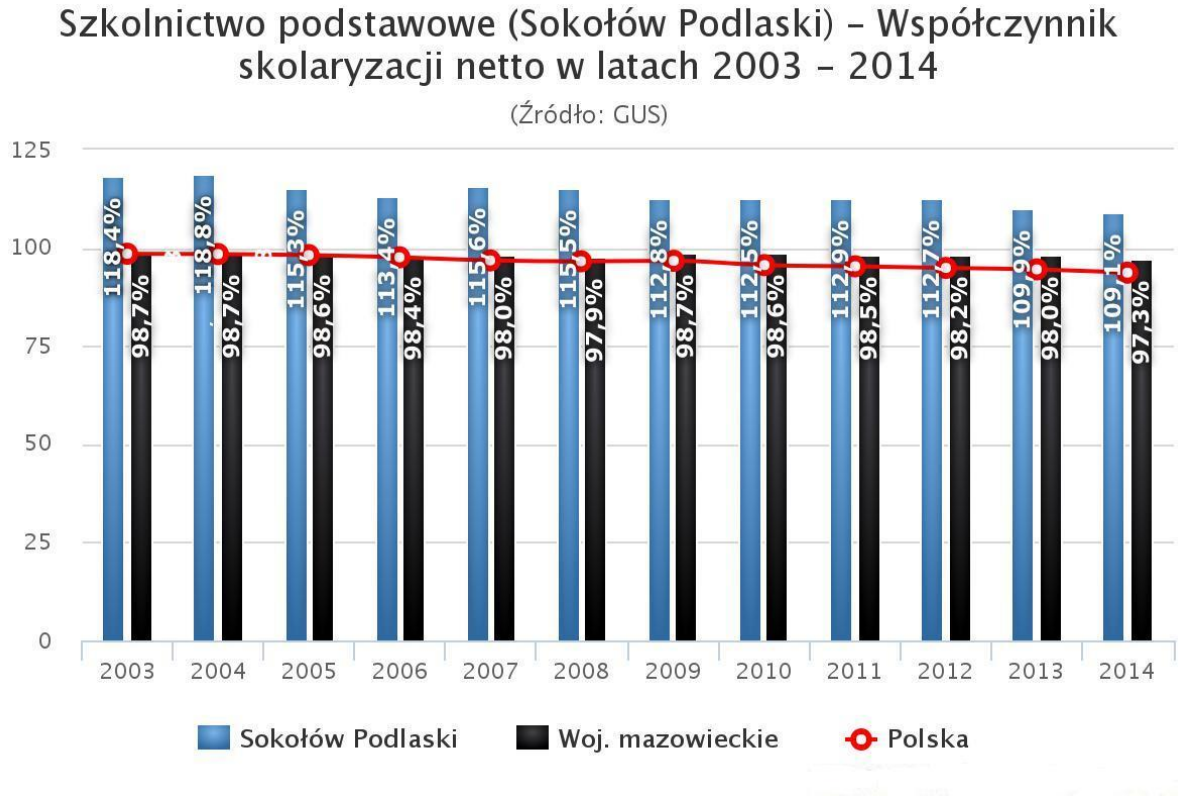
Można zauważyć, że większość uczniów, po skończeniu nauki w szkole podstawowej i gimnazjum, wybiera dalszą drogę edukacji w liceum ogólnokształcącym. Liczba uczniów w technikach i szkołach zawodowych jest zdecydowanie mniejsza. Z drugiej strony, liczba uczniów liceów, którzy zdali egzamin maturalny jest zdecydowanie wyższa niż w przypadku absolwentów techników i szkół zawodowych.

2.3. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI

Współczynnik skolaryzacji (brutto) to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia danego roku) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Współczynnik skolaryzacji (netto) to wyrażony procentowo stosunek liczby osób uczących się w nominalnym wieku kształcenia na danym poziomie do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia.

W Sokołowie Podlaskim można zauważyć, że oba współczynniki są wysokie, wynoszą ponad 100% dla każdego rocznika, na obu wskazanych poziomach nauczania: podstawowym i gimnazjalnym. Oznacza to, że w szkołach uczą się również uczniowie dojeżdżający z innych gmin.

Można zauważyć wyraźną tendencję rosnącą od roku 2012 do 2014 - liczba uczniów dojeżdżających wzrosła o 9,5%.

2.4. POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

4 658 mieszkańców Sokołowa Podlaskiego jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), w tym 2 286 kobiet oraz 2 372 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, 12,0% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,4% wykształcenie policealne, 10,1% średnie ogólnokształcące, a 16,7% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 24,3% mieszkańców Sokołowa Podlaskiego, gimnazjalnym 6,1%, natomiast 25,7% podstawowym ukończonym. 2,7% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa mazowieckiego mieszkańcy Sokołowa Podlaskiego mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Sokołowie Podlaskim największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (26,7%) oraz zasadnicze zawodowe (17,5%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (31,3%) oraz podstawowe ukończone (24,7%).

2.5. ZDROWIE I SŁUŻBA ZDROWIA

Pod względem placówek służby zdrowia, miasto Sokołów Podlaski jest dobrze zorganizowane. W samym Sokołowie działa kilka placówek służby zdrowia:

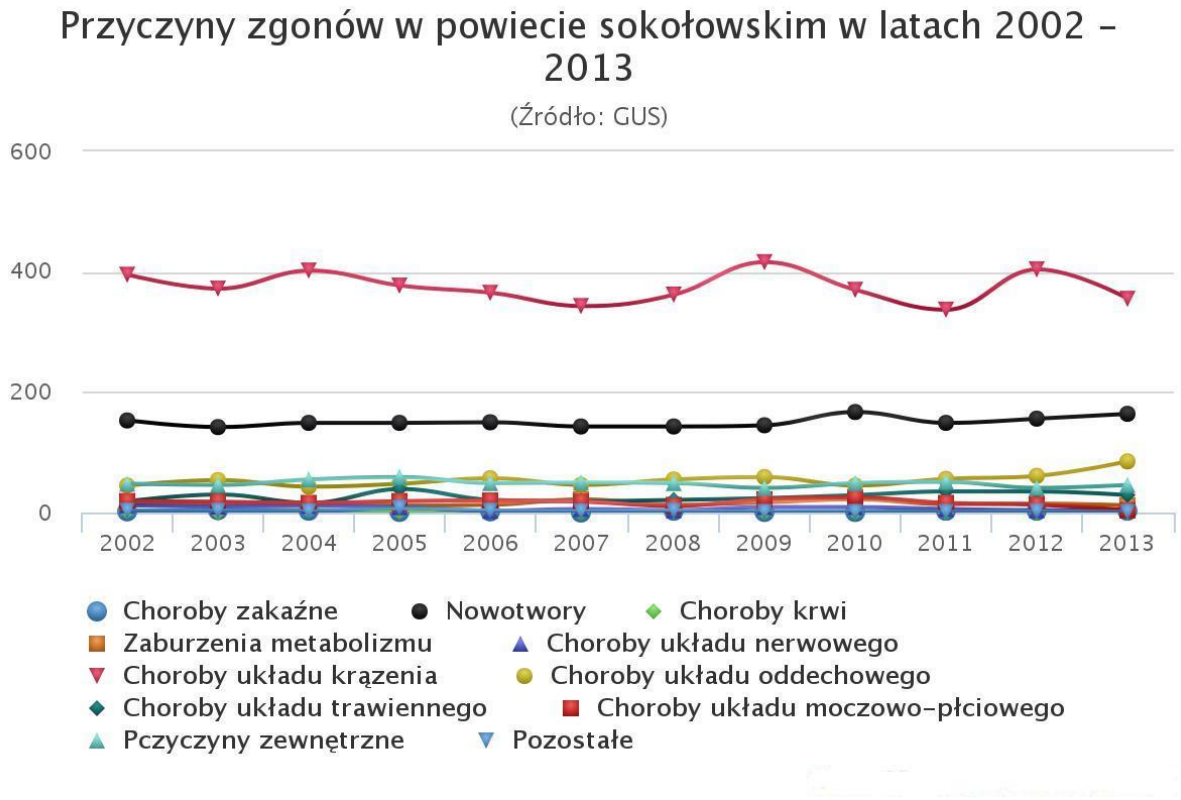
- NZOZ Arco Iris, ul. Gen. Władysława Andersa 11,
- NZOZ Omega, ul. Węgrowska 5a,
- NZOZ Optima, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 14,
- NZOZ Max-Med, ul. Wolności 12,
- Centrum Medyczne NZOZ Starówka, ul. Lipowa 5,
- SP ZOZ, ul. ks. Jana Bosko 5,
- SP ZOZ RM-MEDITRANS Pogotowie Ratunkowe, ul. Bartoszowa 5.

Działalność prowadzą także apteki:

- Centrum, ul. Marsz. Józefa Piłsudskiego 12,
- Dbam o Zdrowie, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 14,
- Eskulap, ul. Wilczyńskiego 1,
- Apteka – Wolności, ul. Wolności 52/5,
- Bliska, ul. Magistracka 1,
- Vitalek, ul. Wolności 37,
- Alfa, ul. Węgrowska 5a,
- Dr Optima, ul. gen. Władysława Andersa 1A.

Według danych GUS na 10 tyś osób przypadało w 2015 r. 5 przychodni. Jest to niewielki wzrost od 2010 r. kiedy tych przychodni było 4. Na jedną aptekę przypada 2678 osób.

W 2013 roku 49,9% zgonów w powiecie sokołowskim spowodowanych było chorobami układu krążenia. Przyczyną 23,1% zgonów były nowotwory, a 12,0% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Sokołowa Podlaskiego przypada 8.22 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju.

2.6. POMOC SOCJALNA

Pomoc socjalna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. W Mieście Sokołów Podlaski pomoc społeczna świadczona jest przez Centrum Pomocy Socjalnej. Ośrodek realizuje zadania z zakresu:

- pomocy społecznej,
- potwierdzenia prawa do nieodpłatnych świadczeń zdrowotnych,
- wsparcia rodziny,
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- świadczeń rodzinnych,
- świadczeń wychowawczych,
- funduszu alimentacyjnego,
- dodatków mieszkaniowych,
- dodatku energetycznego,
- pomocy materialnej dla uczniów,
- o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W Sokołowie Podlaskim działa także Środowiskowy Dom Samopomocy, **ul. Kosowska 83** - jest to placówka pobytu dziennego dla dorosłych osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi (niepełnosprawność intelektualna, przewlekłe choroby psychiczne). Działalność Domu ma na celu rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności społecznych niezbędnych do funkcjonowania w codziennym życiu. Podtrzymywanie umiejętności realizowane jest poprzez zapewnienie dostępności do środowiskowych form oparcia społecznego, pomoc w budowaniu poczucia własnej wartości, godności oraz wiary w siebie, aktywizację psychospołeczną tj. rozwój zainteresowań , indywidualnych uzdolnień poprzez udział w różnorodnych zajęciach, przeciwdziałanie stygmatyzacji, dyskryminacji i nierównemu traktowaniu osób z zaburzeniami psychcznymi, dążenie do pełnej integracji ze środowiskiem lokalnym poprzez uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym, podtrzymywanie kontaktów i wspieranie rodzin z zaburzeniami psychicznymi. Aktualnie pod opieka ŚDP znajduje się 35 osób.

W poniższych tabelach przedstawiono zestawienia pomocy społecznej udzielonej w I połowie 2016 r. rodzinom systematycznie korzystającym ze wsparcia ośrodka oraz pomoc udzielaną mieszkańcom w latach wcześniejszych (2010 – 2014). W tabeli pierwszej rodzaj udzielonej pomocy społecznej uporządkowano według ustępów art. 7 z Ustawy o Pomocy Społecznej z 12 marca 2004 roku (Dz. U. 2004 nr 64 poz. 593) , które definiują powód udzielenia pomocy. Ust. 1 – pomoc udzielona z powodu ubóstwa, ust. 4 – z powodu bezrobocia, ust. 5 – z powodu niepełnosprawności. Tabela wskazuje też liczbę dzieci objętych dożywianiem, liczbę zapomóg na zakup opału oraz liczbę gospodarstw objętych regularną pomocą społeczną ogółem. Najliczniejszą grupą korzystającą z pomocy społecznej są osoby bezrobotne (87 świadczeń), w dalszej kolejności przyczyną są niskie dochody (67 świadczeń), niepełnosprawność (56 świadczeń). Ogółem pomocy udzielono 324 rodzinom.

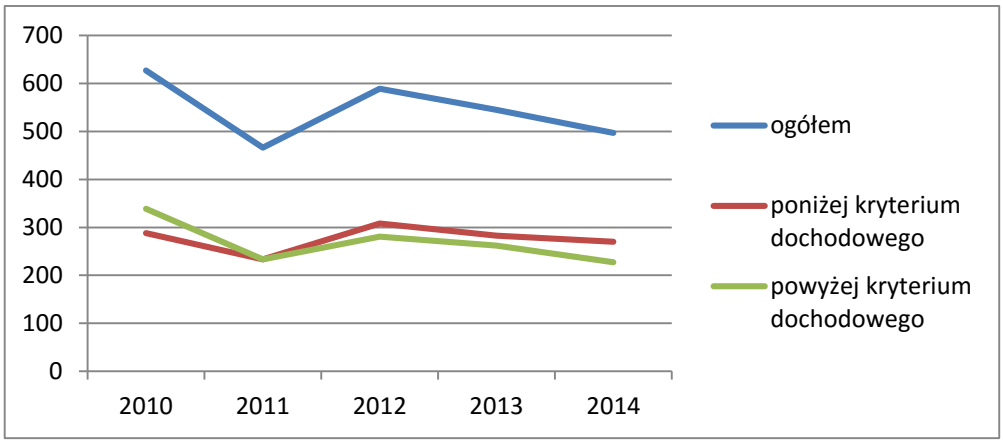
TABELA 6 POMOC SPOŁECZNA UDZIELONA W I POŁ. 2016 R.

Liczba gospodarstw domowych	Liczba dzieci objętych dożywianiem	Liczba zapomóg na opał	Powód korzystania z pomocy z art.7 ust.			
			ust. 1	ust. 4	ust. 5	liczba rodzin
184	233	89	67	87	56	324

Źródło: Dane Centrum Pomocy Socjalnej

Ogólna liczba gospodarstw domowych, które korzystają z pomocy społecznej z powodu zbyt niskich dochodów systematycznie maleje. W 2010 roku udzielono wsparcia 627 gospodarstwom, w 2014 r. pomocy wymagało 497 gospodarstw.

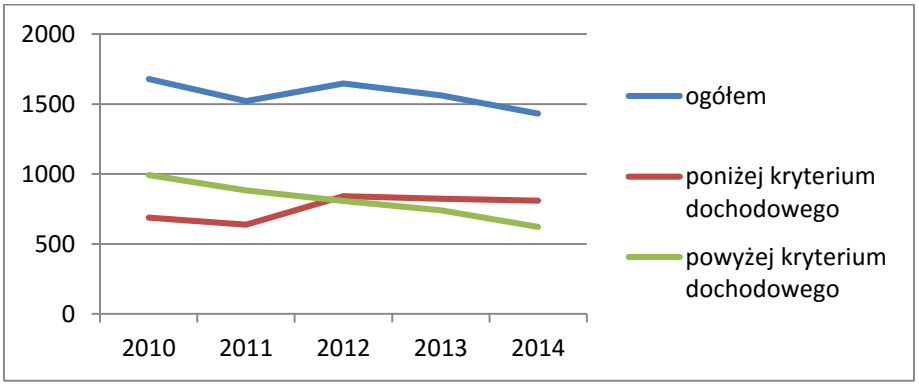
WYKRES 4 GOSPODARSTWA DOMOWE KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ WG KRYTERIUM DOCHODOWEGO.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Zmniejsza się też liczba osób w poszczególnych gospodarstwach domowych, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. Jak widać na poniższym wykresie, w 2010 r. pomoc przyznano 1680 osobom, w 2014 r. 1431 osobie. Potrzeby w tym zakresie są jednak nadal znaczące.

WYKRES 5 OSOBY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ WG KRYTERIUM DOCHODOWEGO I EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wysoki poziom ubóstwa mierzony liczbą gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną, liczbą dzieci objętych dożywianiem, a także liczbą zapomóg na zakup opału stanowią w niniejszym opracowaniu wskaźnik służący wyznaczeniu obszaru zdegradowanego.

Biorąc pod uwagę adresy zamieszkania osób objętych pomocą społeczną (gospodarstwa domowe) należy zauważyć najwyższą ich liczbę (ponad 6 gospodarstw) w ulicach: Węgrowskiej (11), Wiejskiej (7), Ząbkowskiej (12), Lipowej (8), Wolności (7), Repkowskiej (10), Wilczyńskiego (12), Gałczyńskiego (7), Spółdzielczej (7). Z kolei kumulacja rodzin, w których dzieci objęte są dożywianiem (powyżej 4 dzieci) to ulice: Kolejowa (5), Węgrowska (9), Wiejska (12), Parkowa

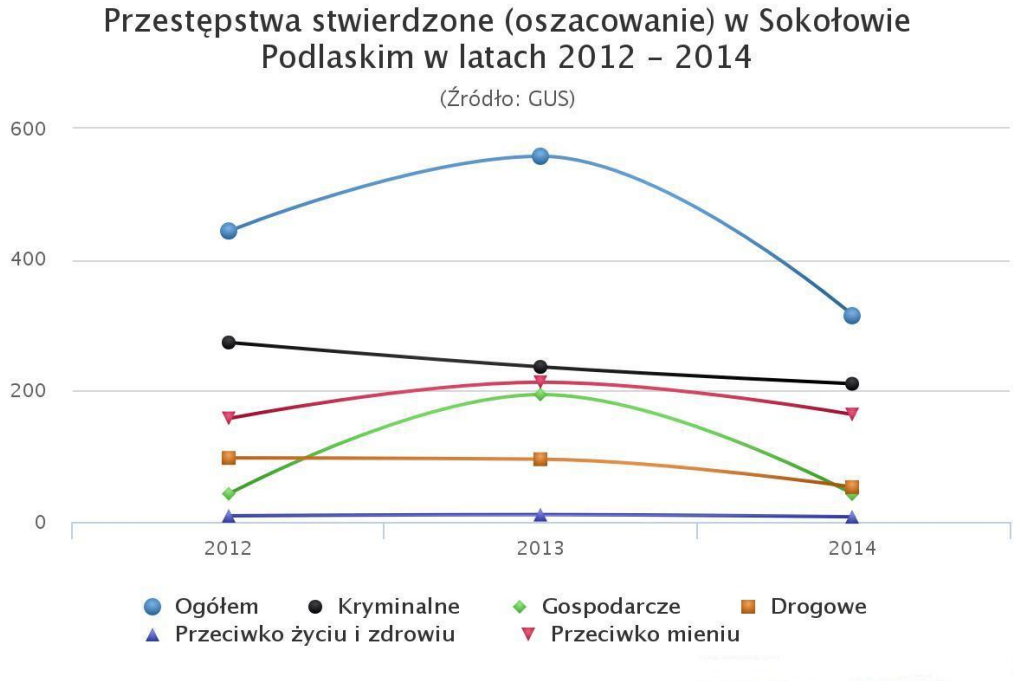
(7), Wichury (4), Ząbkowska (11), Lipowa (5), Krzywa (4), Bartoszowa (7), Wolności (9), Kosowska (5), Jana Pawła II (4), Repkowska (19), Długa (9), Wilczyńskiego (7), Olszewskiego (9), Gałczyńskiego (13), 8 Sierpnia (5), Spółdzielcza (12), Walecznych (5).

Ponadto, o skupieniu problemów społecznych i infrastrukturalnych świadczy liczba wydanych zapomóg na opał. Problem odnotowywany jest przede wszystkim wśród rodzin mieszkających na ulicach (pow. 2 rodzin): Kolejowej (3), Węgrowskiej (6), Sienkiewicza (2), Wiejskiej (5), Kupientyńskiej (5), Ząbkowskiej (4), Targowej (3), Lipowej (6), Krzywej (2), Cichej (3), Siedleckiej (2), Repkowskiej (14), Długiej (3), Wilczyńskiego (9), Prostej (3), Pięknej (4), Mały Rynek (2)[2].

Analizując powyższe dane należy zauważyć, iż kumulacja ww. trzech wskaźników dotyczy ulic: Węgrowskiej, Wiejskiej, Ząbkowskiej, Lipowej, Repkowskiej, Długiej, Wilczyńskiego. Występowanie dwóch wskaźników dotyczy ulic: Kolejowej, Krzywej, Bartoszowej, Wolności, Niecieckiej, Gałczyńskiego, Spółdzielczej. Ulice położone są w strefach I, II i III - (zgodnie ze studium uwarunkowań) i to te strefy poddane zostaną dalszej analizie, pod względem konieczności podjęcia działań rewitalizacyjnych, na obszarach zdegradowanych.

2.7. PRZESTĘPCZOŚĆ

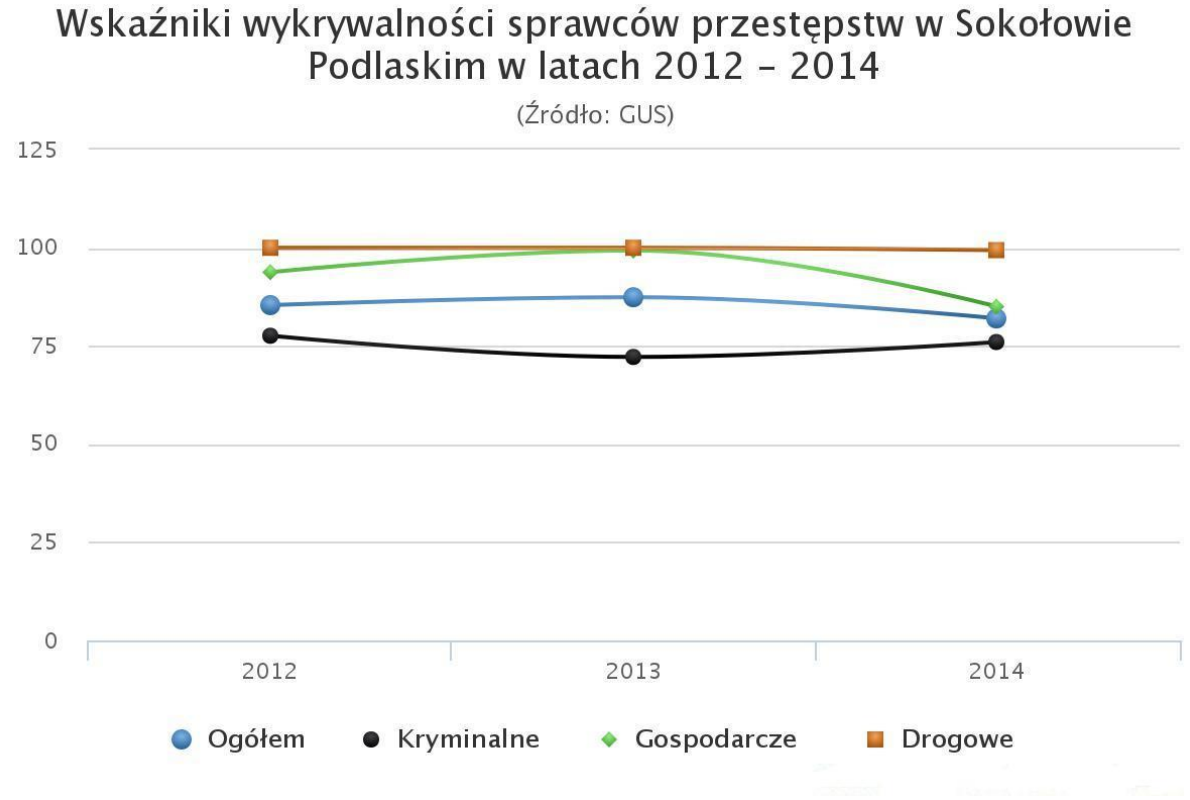
Porównując poziom przestępczości w Sokołowie Podlaskim do wskaźnika dla województwa i kraju należy stwierdzić, iż jest on zdecydowanie niższy na korzyść Miasta.

[2] Porównaj tabela – załącznik nr 1 do Programu Rewitalizacji

W 2014 roku, w Sokołowie Podlaskim odnotowano 315 przestępstw, w tym przestępstwa o charakterze kryminalnym – 211, o charakterze gospodarczym – 42, przestępstwa drogowe – 53, przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu – 8, przestępstwa przeciwko mieniu – 164. Wskaźnik przestępstw na 1000 mieszkańców kształtuje się w Sokołowie na poziomie 16,75 i jest niższy od wskaźnika dla województwa mazowieckiego (22,09) i kraju (22,72). Podobnie wyglądają dane dla przestępstw o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców: Sokołów Podlaski – 11,22, województwo – 16,09, Polska – 15,54. Wskaźnik jest jednak wyższy w przypadku przestępstw o charakterze drogowym i wynosi: 2,83 na 1000 mieszkańców w Sokołowie Podlaskim, 2,21 w województwie mazowieckim, 2,23 dla Polski.

Należy zwrócić uwagę na korzystny wobec średniej dla województwa mazowieckiego wskaźnik wykrywalności przestępstw, który w Sokołowie Podlaskim wynosi 82% wobec jedynie 54% dla całego województwa.

Z danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Sokołowie Podlaskim wynika, iż większość przestępstw dokonywana jest w trzech rejonach objętych działaniem KPP – szczegółowe zestawienie rodzajów i liczby przestępstw przedstawiono w załączniku nr 3 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

W 2015 roku w Mieście Sokołów Podlaski odnotowano 97 przypadków przestępstw w kategoriach klasyfikowanych przez KPP jako: rozbój, kradzież, kradzież z włamaniem, kradzież

samochodu, bójka/pobicie, uszkodzenie mienia, uszczerbek na zdrowiu. Aż 20% tych przestępstw odnotowano w rejonie obejmującym ulice: Kolejową, Wolności, Węgrowską, Fabryczną, Okrężną, Reja, Reymonta, Tartaczną, Aleja 550-lecia, Ustronną, cz. Ul. Lipowej, cz. Ul. Wiejskiej. Na obszarze tym odnotowano także 100 na 500, dla całego Miasta, interwencji policyjnych. W tej części Miasta wydarzyło się także 32% wykroczeń m.in. przeciwko porządkowi, mieniu, obyczajności publicznej, z ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz 20% wypadków i kolizji drogowych.

Jeszcze trudniejszym, pod względem utrzymania bezpieczeństwa, jest rejon ulic: Bartoszowej, Piłsudskiego, Polnej, Wiatraki, Magistrackiej, Kościuszki, Kosowskiej, Jana Pawła II, Skwer NMP, Pięknej, cz. Siedleckiej, cz. Repkowskiej, cz. Długiej, cz. Wilczyńskiego, Winnice, Szerokiej, Kuśnierskiej, Niecałej, Nowej, Olszewskiego, Próżnej, Ogrodowej, Polowej, Zdrojowej, Szewski Rynek, Mały Rynek, Krótkiej, Kilińskiego. Rejon ten wyróżnia się najczęstszymi przypadkami interwencji policyjnych, ulicznych, domowych, w obrębie lokali - które obejmują 45% interwencji na terenie Miasta. W tym obszarze zdarza się także 20% wypadków i kolizji oraz 18% przestępstw.

Równie niebezpiecznym miejscem staje się rejon ulic M. Curie-Skłodowskiej, Cmentarnej, Stadionowej, cz. Ząbkowskiej, cz. Lipowej, cz. Targowej, gdzie w 2015 roku policyjne interwencje i przypadki wykroczeń stanowiły 20% przypadków odnotowywanych w Mieście.

Warto zwrócić uwagę, iż opisane powyżej 3 rejony stanowią scenerię aż 84% interwencji policyjnych, 70% wykroczeń, 48% kolizji i wypadków, 47% przestępstw, które wydarzyły się w 2015 roku na terenie całego Miasta.

Sytuację w zakresie bezpieczeństwa dopełniają dane Centrum Opieki Społecznej w Sokołowie Podlaskim dotyczące ilości Niebieskich Kart. Miejsca, w których zamieszkują rodziny posiadające Niebieską Kartę pokrywają się w większości przypadków z obszarami wyznaczonymi jako najbardziej dotknięte przestępczością: ul. Wolności, M. Curie-Skłodowskiej, Bartoszowa, Mały Rynek oraz z obszarami, na których najczęściej zamieszkują osoby otrzymujące pomoc społeczną: Kolejowa, Węgrowska, Wiejska, Ząbkowska, Targowa, Lipowa, Piękna, Repkowska, Długa, Wilczyńskiego, Gałczyńskiego, 8-go Sierpnia.

TABELA 7. Zestawienie Niebieskie Karty za okres 1.01-08.06.2016 Miasto Sokołów Podlaski

ulica	Instytucja sporządzająca NK	Pierwsza Karta	Kolejne karty w tej samej rodzinie

Gałczyńskiego	Policja-2	2	
8-go sierpnia	Policja-4	4	
Wolności	Policja-2	2	
Bartoszowa	CPS-1 ZOZ-1	2	
Mały Rynek	Policja-2	1	+1
Wyspiańskiego	Policja-2	1	+1
Sadowa	Policja-1	1	
M.C.Skłodowskiej	Policja-2	2	
Chabrowa	Policja-3	1	+2
Spółdzielcza	Policja-1	1	

Łączna liczba Niebieskich Kart- 21

2.8. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE I SPOŁECZENSTWO OBYWATELSKIE

W ramach analizy jakości społeczeństwa obywatelskiego w Sokołowie Podlaskim przeanalizowano 2 kryteria: ilość organizacji pozarządowych oraz uczestnictwo w wyborach.

Liczba organizacji pozarządowych, zarówno fundacji jak i stowarzyszeń nieznacznie lecz systematycznie wzrasta, w ostatnich 4 latach. Taki stan rzeczy ma swoją przyczynę prawdopodobnie w zwiększeniu nakładów finansowych na rzecz III sektora: w pierwszym przypadku przez władze samorządowe, w drugim – dzięki wstąpieniu w struktury Unii Europejskiej i związanej z tym desygnacji środków w ramach stosownych programów (np. EFS).

	2010	2011	2012	2013	2014
Fundacje	1	1	1	1	3
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	38	37	39	41	44

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Niestety, organizacje pozarządowe borykają się również z wieloma problemami. Do najważniejszych należy wciąż stosunkowo nieznaczny udział w życiu Miasta i lokalnych społeczności. Może to mieć swoją przyczynę w niewielkiej liczbie samych organizacji (porównując do innych krajów tzw. Europy Zachodniej), jak również brakiem zainteresowania ze strony mieszkańców niechętnych bądź wykazujących nieufność wobec przyłączenia się do danej grupy. Ponadto, pomimo atutów, jakie przynoszą dofinansowania płynące z budżetu Miasta oraz Unii

Europejskiej, skomplikowanie procedur, a przede wszystkim konieczność posiadania wkładu własnego może stanowić barierę dla niektórych organizacji. Innym problemem, jaki pojawia się w III sektorze, jest (wspomniany powyżej) niedobór osób chętnych do prowadzenia działań organizacji, wolontariuszy czy nawet zwykłych członków.

W Sokołowie Podlaskim prowadzą działalność następujące organizacje pozarządowe:

- → Ochotnicza Straż Pożarna „CUKROWNIA", ul. Węgrowska 3A,
- → Dom Zakonny Zgromadzenia Córek Maryi Wspomożycielki (Siostry Salezjanki), ul. Kosowska 26,
- → Fundacja Defensor, ul. Wolności 53,
- → Hufiec Związku Harcerstwa Polskiego im. Janusza Korczaka, ul. T. Kościuszki 11,
- → Klub Sportowy „Neptun", ul. Bulwar 1,
- → Klub Strzelectwa Sportowego „SOKÓŁ", ul. Lipowa 84,
- → Miejski Klub Koszykówki, ul. Lipowa 54,
- → Miejski Klub Sportowy „PODLASIE", ul. Lipowa 50,
- → Miejski Szkolny Związek Sportowy, u. Polna 8,
- → Ochotnicza Straż Pożarna, ul. Wolności 8,
- → Ośrodek Edukacji Środowiskowej „WIĄZ", ul. T. Kościuszki 11,
- → Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy, ul. Oleksiaka Wichury 3,
- → Polski Związek Niewidomych, Koło Terenowe – Sokołów Podlaski, ul. Wolności 21,
- → Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Koło Miejskie w Sokołowie Podlaskim, ul. Wolności 21,
- → Powiatowe Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, ul. Bulwar 1,
- → Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Sokołowie Podlaskim, ul. Armii Krajowej 4,
- → Stowarzyszenie Instytucji upowszechniania Kultury „Dla Kultury", ul. Wolności 27,
- → Stowarzyszenie Sołtysów Gminy Sokołów Podlaski, ul. Wolności 44,
- → Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, ul. Armii Krajowej 2,
- → Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka", ul. Polna 8,
- → Uczniowski Klub Sportowy „Start", ul. Marii Skłodowskiej Curie 24,
- → Uczniowski Klub Sportowy Sokołowskie Towarzystwo Szachowe, ul. Malinowskiego 7,
- → Zarząd Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, ul. Armii Krajowej 2,
- → Związek Inwalidów Wojennych RP, ul. Wolności 21,
- → Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, ul. Wolności 21,

→ Stowarzyszenie Sokołowskie Towarzystwo Cyklistów, ul. Słoneczna 2,

→ Sokołowskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne, ul. Wolności 27,

→ Stowarzyszenie „Żyć i być", ul. Kosowska 83,

→ Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „Ku Przyszłości", ul. Bartoszowa 11 c lok. 9,

→ LKS Podnoszenia Ciężarów, ul. Lipowa 54.

Ze względu na trudności w zebraniu danych dotyczących adresów zamieszkania osób angażujących się w działalność organizacji pozarządowych (choćby przepisy o ochronie danych osobowych) dla określenia poziomu społeczeństwa obywatelskiego w Sokołowie Podlaskim przyjęto dane dotyczące frekwencji w wyborach. Przeanalizowano uczestnictwo w wyborach samorządowych 2014 roku, wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku, wyborach parlamentarnych 2015 roku oraz obu tur wyborów prezydenckich w 2015 roku. Pełne zestawienie przedstawiono w załączniku nr 2 do Programu Rewitalizacji.

TABELA 7 OKRĘGOWE KOMISJE WYBORCZE Z FREKWENCJĄ PONIŻEJ ŚREDNIEJ DLA MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI WE WSZYSTKICH GŁOSOWANIACH W LATACH 2014-2015.

Frekwencja wyborcza w Sokołowie Podlaskim w latach 2014-2015 (%)					
	OKW1	OKW4	OKW8	OKW9	średnia dla Miasta
Wybory samorządowe 2014	50,79	53,23	53,00	27,03	**54,85**
Wybory do PE 2014	20,70	24,59	24,17	12,42	**25,16**
Wybory parlamentarne 2015	52,45	54,43	55,78	26,49	**57,39**
Wybory prezydenckie 2015 I tura	50,57	51,57	53,72	36,48	**55,45**
Wybory prezydenckie 2015 II tura	56,01	56,26	59,42	22,54	**60,43**

Niska frekwencja w wyborach jest najczęściej wynikiem marazmu, apatii, poczucia niemocy oraz obojętności wobec sfery publicznej. Istotną przyczyną zniechęcenia społeczeństwa do działań w sferze publicznej jest dominujące poczucie niewielkiego wpływu na rozwój państwa. Niski poziom uczestnictwa w wyborach jest przejawem braku zainteresowania życiem publicznym spowodowanym ponadto m.in. niskim poziomem wykształcenia (poziom wykształcenia w Sokołowie Podlaskim jest niższy niż średnia dla województwa i kraju).

Obszary Komisji Wyborczych o najniższym wskaźniku frekwencji w wyborach:

OKW nr 1: Cicha, Długa od numeru 59, Graniczna, Komandora Romanowskiego, Ludwika Górskiego, Mała, Międzyrzecka, Przechodnia, Przeskok, Repkowska, Różana, Siedlecka, Teligi, Źródlana, Długa do numeru 58, Krótka, Kuśnierska, Magistracka, Mały Rynek, Niecała, Nowa, Olszewskiego, Piękna, Plac Księdza Brzóski, Próżna, Szeroka, Szewski Rynek, Wilczyńskiego, Winnice.

OKW nr 4: Kolejowa numery: nieparzyste 1-15, parzyste 2-32 (od ul. Wolności do ul. Lipowej), Wolności numery parzyste 62-64 (od ul. Olszowej do ul. Węgrowskiej), 8 Sierpnia, Działkowa, Olszowa, Przemysłowa, Spacerowa, Widokowa, Wolności numery: nieparzyste od 43 do końca, parzyste 54-60 i od 66 do końca (od Ronda Kardynała Stefana Wyszyńskiego do ul. Węgrowskiej z wyłączeniem numerów 62-64),

OKW nr 8: Boczna, Fabryczna, Janusza Korczaka, Kochanowskiego, Okrężna, Pogodna, Radosna, Reja, Węgrowska, Aleja 550 Lecia, Błękitna, Jasna, Kryształowa, Lipowa numery: nieparzyste od 95 do końca, parzyste od 82 do końca (od ul. Kolejowej do ul. Oleksiaka Wichury), Oleksiaka Wichury, Parkowa, Pastelowa, Platynowa, Relaks, Reymonta, Spokojna, Świętego Rocha, Tartaczna, Ustronna, Wiejska, Zacisze, Złota.

OKW nr 9: Szpital Powiatowy SPZOZ. Ze względu na nieadekwatność tej OKW dla celów wyznaczenia obszarów zdegradowanych (dotyczy terenu szpitala), została ona pominięta w dalszych analizach.

2.9. KULTURA

Najważniejsze instytucje, które prowadzą działalność kulturalną w Sokołowie Podlaskim to Sokołowski Ośrodek Kultury i Miejska Biblioteka Publiczna.

Misją Sokołowskiego Ośrodka Kultury jest praca na rzecz i z aktywnym udziałem lokalnej społeczności dla podnoszenia jej kompetencji kulturalnych i społecznych oraz integracji mieszkańców Sokołowa Podlaskiego i ogólnego rozwoju miasta.

Cele statutowe SOK realizuje w ramach dwóch działów merytorycznych:

- Dział Animacji Kultury, który zajmuje się kreowaniem i realizacją projektów kulturalnych oraz organizacją imprez,
- Dział Edukacji Kulturalnej, w strukturach którego działają wszystkie formy edukacyjne tj. zespoły, sekcje i kluby.

Sokołowski Ośrodek Kultury rocznie organizuje ponad 100 przedsięwzięć kulturalnych o zasięgu lokalnym, regionalnym i międzynarodowym. Do najważniejszych należą:

- „Europejskie Nadbużańskie Spotkania Folklorystyczne”- Międzynarodowy Festiwal Kultur i Tradycji Krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Festiwal jest realizowany od 2002 roku w ramach Dni Sokołowa i ma na celu popularyzację unikatowego dziedzictwa kulturowego tych regionów. Ważną częścią festiwalu są Międzynarodowe Warsztaty Dobrego Sąsiedztwa, z udziałem młodzieży z Sokołowa Podlaskiego oraz z państw zza wschodniej granicy,
- Europejskie Dni Dziedzictwa. Innym ważnym projektem realizowanym przez Sokołowski Ośrodek Kultury są Europejskie Dni Dziedzictwa przebiegające w Sokołowie Podlaskim pod hasłem „Wielokulturowość Ziemi Sokołowskiej”. Dwie pierwsze edycje EDD poświęcone były sokołowskim Żydom, kolejne dwie sokołowskim Unitom.
- Konkurs Polskich Tańców Narodowych. Impreza przyczynia się do rozpropagowania polskich tańców narodowych wśród społeczności lokalnej, tworzy dzieciom i młodzieży możliwość aktywnego spędzanie czasu wolnego, umożliwia wymianę doświadczeń i integrację środowisk tanecznych.

Sokołowski Ośrodek Kultury organizuje też imprezy plenerowe, m.in. „Piknik Integracyjny”, Międzynarodowy Festiwal Tańca „Sokolik”, „Zaduszki Jazzowe”, „Koncert Noworoczny”, Diecezjalne Obchody Dnia Papieskiego, Świąteczne Jarmarki Wielkanocne i Bożonarodzeniowe. W ramach Działu Edukacji Kulturalnej SOK działa 20 zespołów, sekcji i klubów. Są to:

- Zespół Pieśni i Tańca "Sokołowianie",
- Black Code Dance Studio,
- Hip - Hop Dance Family,
- Ognisko Muzyczne,
- Koło Muzyczne,
- Sala prób "Epicentrum",
- Grupa Wokalna Voci Cantati,
- Grupa Wokalna Voci Bambini,
- Kino "SOKÓŁ",
- Dyskusyjny Klub Filmowy "Zbyszek",
- Koło Plastyczne,
- Grupa Plastyczna "W drodze",
- Klub Seniora "Jutrzenka",
- Zespół Wokalny "Seniorynki",

- Sokołowski Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Grupa Teatralna "Kolej-Na",
- Studio Małych Form Teatralnych,
- Lego Robotyka,
- Mały Chemik,
- Akrobatyka.

Dzięki aktywności SOK w 2004 roku Sokołów Podlaski nosił tytuł „Stolicy Kulturalnej Mazowsza". Za swoją działalność Sokołowski Ośrodek Kultury został uhonorowany licznymi dyplomami uznania m.in. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Marszałka Województwa Mazowieckiego, Starosty Powiatu Sokołowskiego, Burmistrza Sokołowa Podlaskiego, Dyrektora Mazowieckiego Centrum Kultury. W październiku 2008 roku Marszałek Województwa Mazowieckiego zgłosił Sokołowski Ośrodek Kultury do Nagrody Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej za działalność na rzecz rozwoju demokracji lokalnej i aktywności obywatelskiej.

Miejska Biblioteka Publiczna im. K. I. Gałczyńskiego w Sokołowie Podlaskim jest Instytucją Kultury prowadzoną przez Miasto Sokołów Podlaski i posiada następującą strukturę organizacyjną:

- Dział dla Dorosłych,
- Dział dla Dzieci i Młodzieży,
- Czytelnia Popularnonaukowa i Internetowa,
- Multimedia i Zbiory Specjalne,
- Pracownia Dokumentacji Dziejów Miasta.

Każdy z wymienionych działów Biblioteki we własnym zakresie gromadzi i opracowuje zbiory biblioteczne. Biblioteka pełni funkcję biblioteki powiatowej i wykonuje powierzone jej zadania zgodnie z Porozumieniem zawartym w dniu 31 sierpnia 2001 roku, pomiędzy Zarządami: Miasta i Powiatu.

2.10. WNIOSKI

Główne problemy obszaru Miasta:

1. Duża migracja osób w wieku produkcyjnym przy zwiększającej się ilości mieszkańców w wieku poprodukcyjnym;
2. Wysoki poziom wykorzystania pomocy społecznej kumulujący się w trzech strefach Miasta;
3. Niższy niż w kraju i województwie mazowieckim wskaźnik wykształcenia mieszkańców;

4. Wysoki poziom przestępczości kumulujący się w kilku rejonach Miasta;
5. Zbyt niski wobec potrzeb stan infrastruktury opieki zdrowotnej i społecznej dla zwiększającej się liczby starszych mieszkańców;
6. Niska frekwencja w wyborach odzwierciedlająca słaby poziom społeczeństwa obywatelskiego w kilku okręgach wyborczych.
7. Konieczność zapewnienia bezpieczeństwa, w obszarach Miasta szczególnie zagrożonych przestępczością m.in. poprzez rozbudowę monitoringu miejskiego.

III. OTOCZENIE GOSPODARCZE

3.1.PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

3.1.1 STAN AKTUALNY

Zgodnie z danymi GUS w 2014 r. w Sokołowie działało 1875 przedsiębiorstw, wpisanych do rejestru REGON. Większość z nich – 1807 należy do sektora prywatnego, a 1440 z nich - do osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą. Życie gospodarcze w Sokołowie jest więc bardzo mocno powiązane z indywidualną przedsiębiorczością.

TABELA 8 LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW W SOKOŁOWIE PODLASKIM, LATA 2010 - 2014

	2010	2011	2012	2013	2014
sektor publiczny - ogółem	74	69	68	68	67
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	48	43	42	42	42
sektor publiczny - spółki handlowe	5	5	5	5	5
sektor prywatny - ogółem	1768	1764	1775	1822	1807
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1459	1449	1440	1469	1440
sektor prywatny - spółki handlowe	73	76	78	89	95
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5	6	7	7	8
sektor prywatny - spółdzielnie	16	16	17	17	17
sektor prywatny - fundacje	1	1	1	1	3
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	38	37	39	41	44

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Pod względem podziału działających firm według kodu PKD, najwięcej przedsiębiorstw prowadzi działalność związaną ze sprzedażą detaliczną prowadzoną w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (sekcja G, dział 47, PKD 47.11) – ponad 500

podmiotów. W dalszej kolejności firmy działają w branży budowlanej (sekcja F), ochronie zdrowia i pomocy społecznej (sekcja Q), usługowej (sekcja M), profesjonalnej (sekcja S), przetwórstwa mięsnego (sekcja C, przetwarzanie i konserwowanie mięsa) – 136 podmiotów, prowadzone są też gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (sekcja T).

Najmniej, bo tylko jedna firma, działa w branży gospodarowania odpadami (sekcja E dział 39), jedna w sektorze wydobywczym (sekcja B dział 08, PKD 08.11.Z, PKD 08.12.Z, PKD 08.91.Z, PKD 08.92.Z, PKD 08.93.Z, PKD 08.99), dwie firmy prowadzą działalność w leśnictwie (sekcja A dział 02, PKD 02.10.Z, PKD 02.20.Z, PKD 02.30.Z, PKD 02.40.Z).

Liczbę podmiotów działających w poszczególnych sektorach gospodarki przedstawiono poniżej.

TABELA 9 LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W SEKTORACH GOSPODARKI

	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	1842	1833	1843	1890	1875
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	41	40	31	33	23
Przemysł, budownictwo	333	340	340	352	337
Pozostałe	1468	1453	1472	1505	1515

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Ważnym wskaźnikiem gospodarczym jest liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tyś. osób. Dla całej gminy Sokołów Podlaski ten wskaźnik wynosił w 2014 r. 1000 i był to najwyższy poziom od 2010 r. Dla całego województwa mazowieckiego dla 2014 r. wskaźnik osiągnął poziom 1391, a dla całej Polski 1071. Wskaźnik ten świadczy o poziomie przedsiębiorczości na badanym obszarze, im jest on wyższy, tym lepiej przedstawia się sytuacja gospodarcza regionu.

3.1.2 WPŁYW PRZEMIAN PO 1989 ROKU NA SYTUACJĘ GOSPODARCZĄ I PRZESTRZENNĄ SOKOŁOWA PODLASKIEGO

Przemiany związane z cezurą roku 1989 znacząco zmieniły rzeczywistość i odcisnęły również swe piętno na warunkach życia mieszkańców. Wiele zakładów pracy upadło, a ludzie stracili miejsce zatrudnienia. Z ważniejszych zakładów pracy likwidacji uległy po 1990 r.: Spółdzielnia Kuśnierska „Asko", Zakłady Meblarskie „Spółdzielnia Pracy", Fabryka Maszyn Rolno-Spożywczych „Famaros", Cukrownia Sokołów. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych powstały nowe przedsiębiorstwa Przedsiębiorstwo Usług Inżynieryjno – Komunalnych (w wyniku przekształcenia), Sokołowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego (w wyniku przekształcenia), Telefony Podlaskie, a także przedsiębiorstwa prywatne: Przedsiębiorstwo Usług Projektowo-Wykonawczych Budownictwa „Reper" sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Handlu Hurtowo – Detalicznego „Jurex", Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe

„Aniba", Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „Sawhal", „Elmonter" s.j. Powstały firmy branży transportowej: „Clemente" s.j., Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „Helvia". Branża handlowa reprezentowana jest także przez: PHU „Topaz", PPHU „Gama" s.j., „Familia" s.j. Inne: „Stalfa" sp. zo.o. – produkcja konstrukcji stalowych, „Trans-Mięs" sp. z o.o. – usługi transportowe, Przedsiębiorstwo Przerobu Złomu Metali „Segromet". Niektóre z przedsiębiorstw doskonale odnalazły się w nowej rzeczywistości: dotyczy to „Sokołów" s.a., notowanej na giełdzie od 1993 roku, PKS „Sokołów", Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sokołowie Podlaskim (przekształcony w Zakład Mleczarski „Sokołów"), „Polsero" sp. z o.o. – technologia przetwórstwa, Spółdzielnia Inwalidów „Chegos."[3]

Przemiany, o których mowa spowodowały jednak, iż w krajobrazie przestrzennym Miasta pozostały budynki poprzemysłowe, które w wielu przypadkach nie były poddane renowacji, nie przebudowano ich i nie zmodernizowano. Mniejsi przedsiębiorcy, ich aktualni użytkownicy, nie dysponują odpowiednim, wystarczającym kapitałem do przeprowadzenia ich renowacji. Część budynków niszczeje i popada w ruinę. Największe skupiska obszarów i obiektów zdegradowanych występują w strefach I, II i III zgodnie z numeracją stref w Studium uwarunkowań. Obszary te zostały przedstawione w załączniku nr 5 i stanowią wskaźnik określający degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niedostosowanie funkcji urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru. Wykaz stanowi podstawę do uznania opisanych stref za zdegradowane.

Wg analiz Urzędu Miejskiego na obszarze Miasta Sokołów Podlaski znajduje się 686 obiektów zdegradowanych tj. 13,54% wszystkich budynków w Mieście (czytaj także rozdział 5.2.). Biorąc pod uwagę podział Miasta na Strefy zgodnie ze Studium Uwarunkowań – najwięcej bo aż 243 obiekty zdegradowane (15% - co stanowi wartość wyższą niż średnia dla Miasta) znajdują się na obszarze strefy I. W strefie III zlokalizowanych jest 229 obiektów zdegradowanych (16,38% - także powyżej średniej dla Miasta). W strefie IV obiekty zdegradowane stanowią 9,12% obiektów a w strefie II – 11,04%.

Obiekty zdegradowane w tych strefach:

1. Budynek usługowy „Borpasz", w tym budynek sklepu „e-max" sp. c. oraz budynek magazynowy „Alba",
2. Budynek magazynowo-usługowy „Saw-Hal",
3. Budynek usługowy „Ceramika",

[3] Przygotowano na podstawie publikacji: „Sokołów Podlaski", pod red. G. Ryżewskiego, Sokołów Podlaski, 2006 r.

4. Budynek usługowy „Grene” i budynek magazynowy „Sopręt”,
5. Budynek mechaniki pojazdowej „Bojar”
6. Budynek usługowy „Skład węgla i kruszywa”
7. Budynek magazynowo-usługowy „Techrol”,
8. Hurtownia spożywcza „Daisy”,
9. Budynek usługowy „Efekt-Studio”
10. Budynek magazynowo-usługowy „Jurex”,
11. Budynek firmy ogrodniczej „Replin”,
12. Budynek mieszkalny w Parku im. Ks. M.K. Ogińskiego,
13. Budynek strzelnicy sportowej „Sokół”,
14. Budynek mieszkalny komunalny przy ul. Oleksiaka Wichury,
15. Budynek mieszkalny wraz z budynkami gospodarczymi do obsługi lokali komunalnych przy ul. Oleksiaka Wichury,
16. Budynek komunalny do adaptacji na lokale socjalne wraz z budynkami gospodarczymi do ich obsługi, zlokalizowany w parku im. Ks. Ogińskiego przy ul. Lipowej i Oleksiaka Wichury,
17. Dawne budynki PGR przejęte przez Technikum Rolnicze,
18. Budynki mieszkalne po dawnym PGR, przy ul. Parkowej i Wiejskiej,
19. Obiekt stadionu miejskiego „Cukrownia” przy ulicy Okrężnej,
20. 6 budynków mieszkalnych wraz z obiektami gospodarczymi przy ulicy Okrężnej, Fabrycznej, Kochanowskiego,
21. Blok mieszkalny przy ul. Kochanowskiego.
22. Budynki mieszkalne i gospodarcze po byłym PKP, pokolejowe, zlokalizowane w rejonie ul. Kolejowej, a także stara infrastruktura kolejowa położona wzdłuż nieczynnej linii kolejowej.
23. Obiekt poprzemysłowy „Cukrownia” – teren dawnej cukrowni wraz z budynkami i infrastrukturą opisany w rozdziale 1.3.

24. Budynek Spółdzielni Inwalidów „Chegos” wraz z budynkiem produkcyjnym, handlowym i magazynowym, położone przy ul. Lipowej i Stadionowej
25. Obiekt Ośrodka Sportu i Rekreacji w Sokołowie Podlaskim przy ul. Lipowej (stadion sportowy z zapleczem),
26. Targowisko Miejskie przy ulicy Ząbkowskiej,
27. Obiekt stacji obsługi samochodów „Tos”,
28. Budynki komunalne mieszkalne przy ul. Targowej i Ząbkowskiej wraz z budynkami gospodarczymi,
29. Budynki dawnej Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej przy ul. Lipowej,

30. Budynek Publicznego Gimnazjum Nr 1 przy ul. M.C. Skłodowskiej.

30. Budynki mieszkalne i mieszkalno-usługowe przy ulicy Kilińskiego,
31. Budynek handlowy przy ulicy Kilińskiego,
32. Budynek gospodarczy przy ulicy Pięknej,
33. Budynki mieszkalne przy ulicy Pięknej i Wilczyńskiego,
34. Budynki mieszkalno-usługowe przy ulicy Wilczyńskiego, Siedleckiej, Olszewskiego, Nowa, Magistracka, Szeroka, Winnice, Kuśnierskiej, Długa
35. Budynek usługowy – „Dom Rzemiosła",
36. Budynki mieszkalno-usługowe przy ul. Długiej,
37. Budynek Przedszkola Miejskiego Nr 2 przy ul. T. Kościuszki,
38. Obiekt targowiska przy ulicy Magistrackiej,
39. Budynki po dawnym „Ruch" przy ulicy Kuśnierska,
40. Dawny budynek PSS przy ulicy Kuśnierskiej,
41. Budynek Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. Polnej.
42. Obiekt rekreacyjny przy ul. Bulwar (dawny tzw. Ogródek Jordanowski) wraz z terenami przyległymi i budynkiem PMCSR (basenu).

3.1.3 CUKROWNIA W SOKOŁOWIE PODLASKIM - HISTORIA I STAN AKTUALNY OBSZARU PO-PRZEMYSŁOWEGO

W roku 1843 dobra sokołowskie nabyli Hirschmanowie – rodzina fabrykantów z Warszawy pochodzenia niemieckiego, wyznania ewangelickiego. Elżbieta Hirschman (od jej imienia nazwano cukrownię i osadę fabryczną powstałą na gruntach Przeździatki) powołała w 1845 r. spółkę do założenia Fabryki Cukru z Buraków i Rafinerii.

Cukrownia została uruchomiona w roku 1846. Była największą cukrownią w Królestwie i zajmowała znaczącą pozycję w późniejszych latach. Spowodowało to ożywienie gospodarcze Sokołowa. W kampanii 1862/63 cukrownia zatrudniała 366 robotników.

W 1873 r. cukrownia przeszła na własność barona Stanisława Lessera. W roku 1904 cukrownia i rafineria zostały spalone i w tymże roku odbudowane. W r. 1928, w następstwie poważnego zadłużenia, przejął cukrownię i rafinerię na własność Bank Handlowy w Warszawie, unieruchamiając ją do r. 1930. W roku tym Bank Handlowy wydzierżawił przedsiębiorstwo Spółce Akcyjnej, która zmieniła nazwę firmy na „Cukrownia i Rafineria Sokołów". Spółka ta w roku 1936 dzierżawą odstąpiła nowopowstałej Spółce Akcyjnej Plantatorów Buraka Cukrowego z

właścicielem majątku Przeździatka, Malewiczem, na czele. Spółka ta prowadziła przedsiębiorstwo do wybuchu wojny we wrześniu 1939 r. W czasie okupacji niemieckiej cukrownia była pod zarządem niemieckim.

Wyzwolenie Sokołowa nastąpiło w dniu 9 sierpnia 1944. Dnia następnego cukrownia została przejęta przez Państwo. Ustępując, faszystowski okupant zniszczył cukrownię przez wysadzenie w powietrze i spalenie. Załoga cukrowni natychmiast przystąpiła do gaszenia, a potem zabezpieczania pozostałych budynków i maszyn, usuwania gruzu i.t.p. prac porządkowych. W niedługi czas potem zaczęto kompletować tartak gospodarczy.

Na początku 1945 r. delegacja pracowników uzyskała w Centralnym Zarządzie Przemysłu Cukrowniczego [C.Z.P.C.] zezwolenie na prowadzenie tartaku oraz przydział niezbędnych materiałów budowlanych. Za początek właściwej odbudowy cukrowni „Sokołów" należy uznać późną wiosnę 1950 roku. Mimo strat i zniszczeń cukrownia wznowiła działalność w 1951 roku, a nowe wyposażenie zostało umieszczono w budynkach z początku XX wieku. Mimo zmian nazwy i właścicieli cukrownia była dla wielu pokoleń mieszkańców miasta i rejonu jedynym miejscem pracy. W 2002 r. utworzono spółkę Polski Cukier S.A., włączono do niej również sokołowski zakład. Likwidacja nastąpiła w 2005 roku, pracę straciło około 400 osób.[4]

Poniżej przedstawiono opis (materiał fotograficzny znajduje się w załączniku nr 5) strefy poprzemysłowej po byłej Cukrowni i obszarów sąsiadujących.

W roku 2012 znaczna część budynków poprzemysłowych cukrowni została wpisana do rejestru zabytków przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Siedlcach. Z perspektywy finansowej na lata 2007-2013 Miasto Sokołów Podlaski pozyskało środki unijne na przygotowanie terenów poprzemysłowych dawnej cukrowni pod wynajem indywidualnym inwestorom w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Był to pierwszy etap budowy tzw. Parku Przemysłowego Sokołów Podlaski. W ramach tego etapu została przez miasto zakupiona działka po dawnej cukrowni o powierzchni ok. 12,5 ha, zabudowana budynkiem biurowym i kilkudziesięcioma budynkami przemysłowymi, po czym zostały opracowane dokumentacje projektowe dróg, sieci uzbrojenia terenu oraz remontów i przebudowy starych budynków. Następnie na części obszaru zabudowanego dawnej cukrowni wybudowano sieć dróg dojazdowych, dojść i placów manewrowych, teren połączono z drogą publiczną kategorii powiatowej (droga nr 4228W - ul. Fabryczna). Równocześnie z drogami wybudowano uzbrojenie terenu w postaci sieci

[4] Przygotowano na podstawie publikacji: „Sokołów Podlaski", pod red. G. Ryżewskiego, Sokołów Podlaski, 2006 r.

wodociągowych, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sieci energetycznych, oświetlenia terenu, sieci teletechnicznych, a na teren działki doprowadzono gaz ziemny. Pierwszy etap budowy Parku Przemysłowego objął ponadto kapitalny remont budynku biurowego oraz częściowe remonty budynków głównego kompleksu fabrycznego. Kilkanaście budynków o niewielkiej powierzchni zabudowy lub w bardzo złym stanie technicznym zostało rozebranych.

Projekt był współfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013 kwotą 22 950 000,00 zł. Całkowity koszt realizacji pierwszego etapu wyniósł 27 000 000,00 zł. W ramach następnych etapów realizacji Parku konieczne będą remonty i przebudowy kolejnych budynków poprzemysłowych oraz dalsza rozbudowa infrastruktury towarzyszącej i uzbrojenia terenu.

Projekt utworzenia Parku Przemysłowego Sokołów Podlaski obejmuje teren i obiekty dawnej cukrowni zlokalizowane na działce nr ewid. 32/3 przy ul. Fabrycznej. Projekt ten zakłada pozyskanie powierzchni o charakterze produkcyjno-magazynowo-biurowym poprzez modernizację istniejących budynków poprzemysłowych lub budowę nowych obiektów, a także pozyskanie terenów pod place składowe, parkingi itp. Jego głównym założeniem jest przyciągnięcie małych i średnich firm z Mazowsza i centralnej Polski oraz zachęcenie ich do prowadzenia swojej działalności na terenie Sokołowa Podlaskiego. Ale nie tylko. Istnieje również szansa, że Park Przemysłowy będzie motywacją dla młodych i wykształconych sokołowian do pozostania w mieście i realizacji swojej kariery zawodowej.

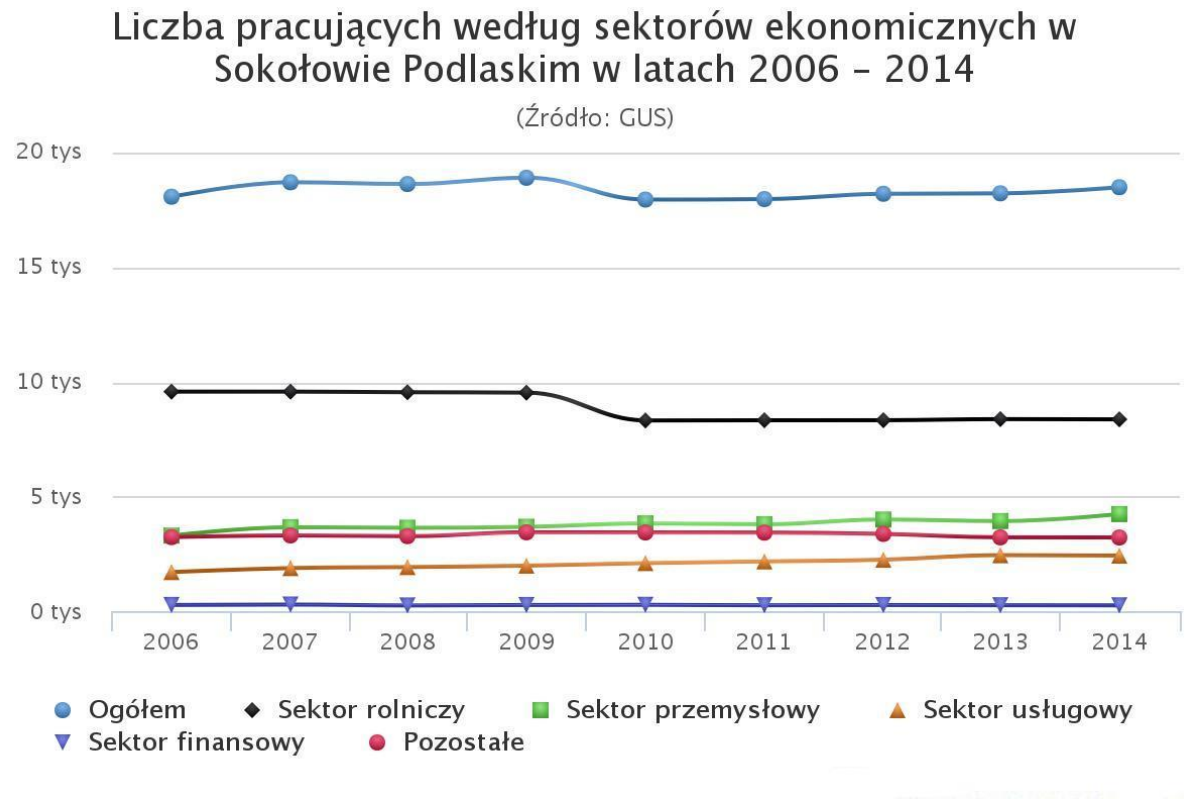
3.2. RYNEK PRACY I BEZROBOCIE

W Sokołowie Podlaskim na 1000 mieszkańców pracuje 372 osoby. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. 48,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 51,1% mężczyźni. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Sokołowa Podlaskiego 756 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 2 330 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 1 574.

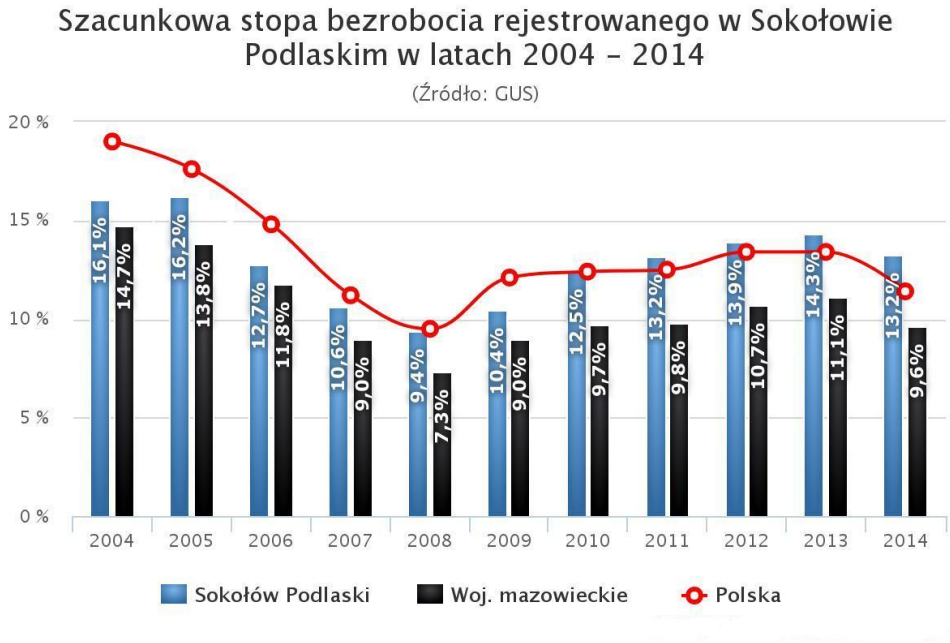
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Sokołowie Podlaskim wynosi 3 150,12 PLN, co odpowiada 78.70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

45,2% aktywnych zawodowo mieszkańców Sokołowa Podlaskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 22,9% w przemyśle i budownictwie, a 13,1% w

sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,4% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Bezrobocie w Sokołowie Podlaskim wynosiło w 2014 roku 13,2% (13,0% wśród kobiet i 13,4% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia dla województwa mazowieckiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia dla całej Polski.

Według danych GUS na koniec 2014 r. w Sokołowie Podlaskim zarejestrowanych było 1112 bezrobotnych.

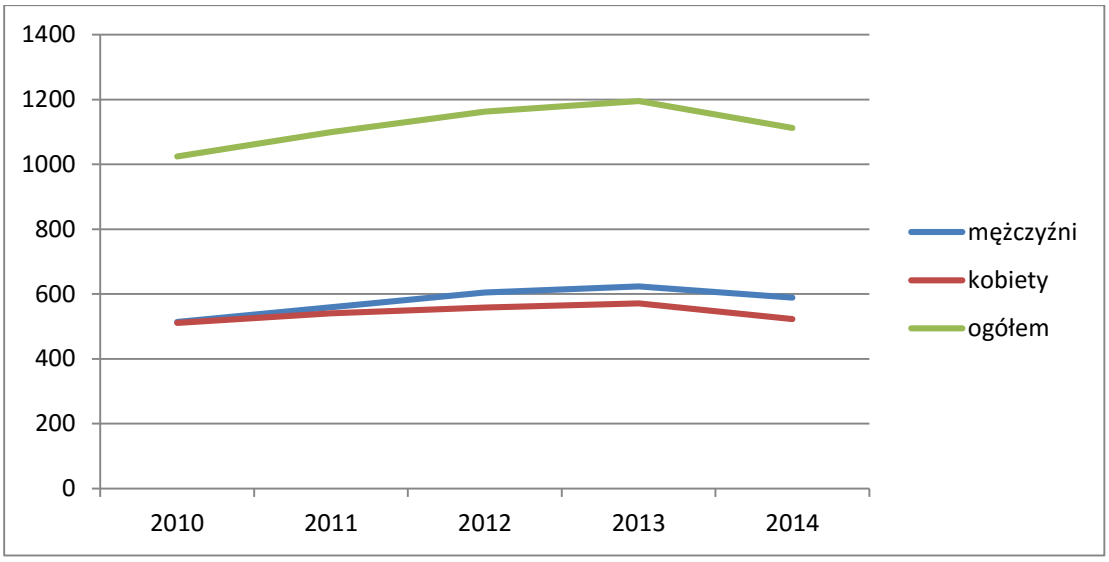
Nieznacznie więcej jest w tej grupie mężczyzn (589 osób) niż kobiet (523 osoby). Ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych nieznacznie spadła od 2012 r., jednak wzrosła liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet.

TABELA 10 LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH W LATACH 2010 - 2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	1025	1100	1163	1195	1112
Mężczyźni	514	559	605	624	589
Kobiety	511	541	558	571	523

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Zmiany wyraźnie widać na wykresie.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych wśród osób w wieku produktywnym wynosi 9,4% dla ogółu. Dla kobiet wskaźnik wynosi 9,2, dla mężczyzn 9,5 czyli jest nieznacznie wyższy. Dla całej Polski wskaźnik ten wynosi 7,4 a dla województwa mazowieckiego 7,6.

TABELA 11 UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WŚRÓD OSÓB W WIEKU PRODUKTYWNYM

%	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	8,3	9,0	9,6	10,0	9,4
mężczyźni	8,1	8,9	9,7	10,1	9,5
Kobiety	8,5	9,1	9,5	9,9	9,2
Polska ogółem	7,9	8,0	8,7	8,8	7,5
Mazowsze ogółem	7,1	7,4	8,2	8,5	7,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Analizując dane dotyczące powodów udzielania pomocy społecznej należy zauważyć, iż 139 gospodarstw domowych (na 184 systematycznie otrzymujące pomoc) – czyli ponad 75% wymaga wsparcia m.in. z powodu bezrobocia.

3.3. OTOCZENIE BIZNESU

W Sokołowie Podlaskim działają następujące instytucje, świadczące usługi dla przedsiębiorców:

1. Urzędy pocztowe:

– Urząd Pocztowy 1, ul. Wolności 44,

– Filia Urzędu Pocztowego, ul. Franciszka Wilczyńskiego 31,

- Filia Urzędu Pocztowego, ul. Spółdzielcza 8A,
- Agencja Pocztowa, ul. Fabryczna 1.

2. Oddziały banków:

- Alior Bank,
- Bank BGŻ S.A.,
- Bank BPH S.A.,
- Credit Agricole,
- Eurobank,
- Getin Bank,
- Bank Zachodni WBK,
- Monetia Agencja Bankowa,
- PEKAO S.A.,
- PKO Bank Polski,
- Powiatowy Bank Spółdzielczy,
- Powiatowy Bank Spółdzielczy, Punkt kasowy,
- Raiffeisen Polbank.

   Funkcjonują też bankomaty wymienionych banków.

3. Urząd Skarbowy,
4. Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
5. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
6. Powiatowy Urząd Pracy.

3.4. WNIOSKI

Główne problemy obszaru:

1. Niski poziom przedsiębiorczości w porównaniu do wskaźnika dla województwa mazowieckiego i Polski;
2. Niższe niż w województwie i w kraju miesięczne wynagrodzenie brutto;
3. Wyższa wobec województwa i kraju stopa bezrobocia;
4. Znaczna liczba przedsiębiorstw zlikwidowanych w okresie transformacji, których zakłady, fabryki i siedziby stanowią duży odsetek obszarów zdegradowanych.

IV. ŚRODOWISKO I TURYSTYKA

4.1. ŚRODOWISKO I JEGO ZANIECZYSZCZENIA

Sokołów Podlaski leży w obszarze tzw. Zielonych Płuc Polski. Są to tereny objęte porozumieniem działań na rzecz ekorozwoju Zielone Płuca Polski, znajdujące się w północno-wschodniej części kraju i ma na celu ochronę najcenniejszych w kraju i Europie systemów ekologicznych, o stosunkowo niezmienionym, naturalnym stanie. Ideą funkcjonowania ZPP jest zrównoważony rozwój oraz ochrona różnorodności i tożsamości przyrodniczej i kulturowej Polski. Obszary te mają kilka cech wyróżniających:

- niska gęstość zaludnienia dostosowana do warunków naturalnych;
- zrównoważona sieć osadnicza;
- czyste powietrze i wysoka jakość środowiska przyrodniczego;
- unikatowa różnorodność systemu przyrodniczego;
- atrakcyjne kompleksy lasów, jezior i użytków zielonych;
- możliwość obcowania z przyrodą nie zmienioną przez cywilizację;
- bogactwo oraz różnorodność kultur i obyczajów;
- kuchnia regionalna;
- rozwijająca się infrastruktura usługowa;
- dobre warunki do produkcji zdrowej żywności i lokalizacji „czystego przemysłu".

Źródło: strona internetowa Sokołowa Podlaskiego

Na terenie miasta Sokołów Podlaski powierzchnia gruntów leśnych wynosi ok. 2,6 ha, z tego 1,93 ha stanowią grunty prywatne nie stanowiące własności Skarbu Państwa, nadzorowane przez Nadleśnictwo Sokołów, na zlecenie Starosty Sokołowskiego. Dotychczas nie wykonano dla nich uproszczonych planów urządzenia lasu. Pozostałe 0,67 ha to grunty publiczne związane z gospodarką leśną. Stanowi je teren zabudowy Nadleśnictwa Sokołów przy ul. Kupientyńskiej 17B w Sokołowie Podlaskim.

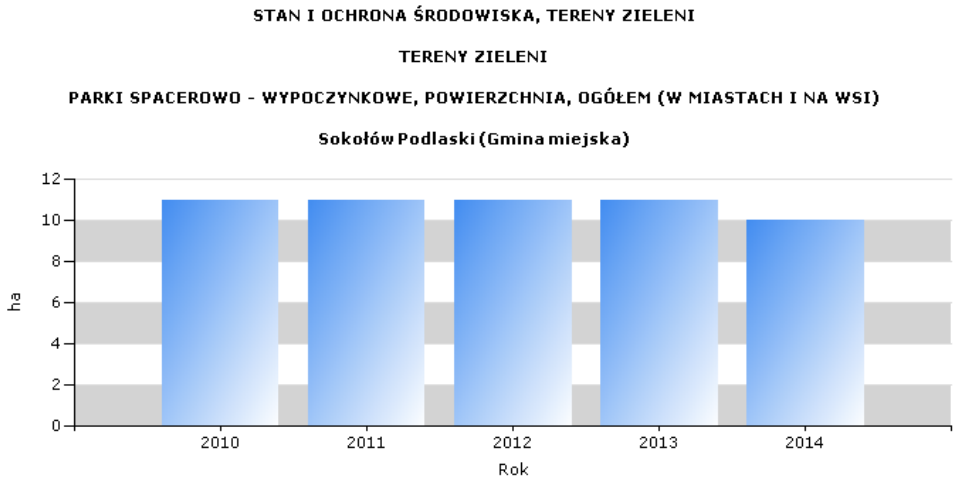
W Mieście istnieją tereny zieleni miejskiej, do których zalicza się między innymi:
- Skwer PCK - przy ul. Magistrackiej,
- Skwer NMP - przy ul. Kilińskiego,
- Skwer im. Ks. Brzóski - przy Placu Ks. Brzóski,
- Skwer przy ul. Repkowskiej,
- Skwer Ks. Pielasy – ul. Wolności róg Długiej,
- Skwer im. A Mickiewicza,
- Skwer przy Urzędzie Miasta i Sokołowskim Ośrodku Kultury,
- Bulwar wzdłuż rzeki Cetynia na odcinku od ul. Siedleckiej do ul. Kosowskiej wraz z terenami przyległymi,
- Zespół Parkowo – Pałacowy przy ulicy Lipowej,
- Zieleniec przylegający do ul. Kupientyńskiej,
- Skwer przy Miejskiej Bibliotece Publicznej przy ul. Kolejowej im. F. Ząbeckiego,
- Zieleniec przy ulicy Cmentarnej.

Wprawdzie nie są to typowe naturalne zbiorowiska roślinne, jednak odgrywają istotną rolę w zachowaniu równowagi ekologicznej, poprzez wprowadzenie różnorodności gatunkowej do monogatunkowej zieleni stref zabudowy. Występujący tam drzewostan jest stosunkowo młody, różnorodny gatunkowo. Przeważają lipy, klony, topole, wierzby, nielicznie występują wiązy. Obszary zieleni miejskiej objęte są stałą konserwacją, prowadzone są coroczne nasadzenia oraz uzupełnienia drzew i krzewów. Tereny te jako enklawy zieleni miejskiej spełniają istotną rolę wypoczynkową, rekreacyjną, a także pełnią rolę naturalnego bufora dla zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego.

Cennymi fragmentami szaty roślinnej na terenie Miasta Sokołów Podlaski są:
- Park Zespołu Parkowo – Pałacowego przy ul. Lipowej ze znaczną ilością starodrzewu, w tym 27 drzew uznanych za pomniki przyrody,
- Starodrzew wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego miasta (ul. Wolności) – na odcinku tym znajdują się cenne okazy drzew (dominujący klon cukrowy),

- Zadrzewienia nad rzeką Kościółek i Cetynia – wzdłuż tych rzek znajdują się zbliżone do naturalnych zbiorowiska roślinne takie jak: łęg olszowo – jesionowy, ols, łęg wierzbowo – topolowy. Obszary te można uznać za jedne z ostatnich zbiorowisk naturalnych na terenie miasta.

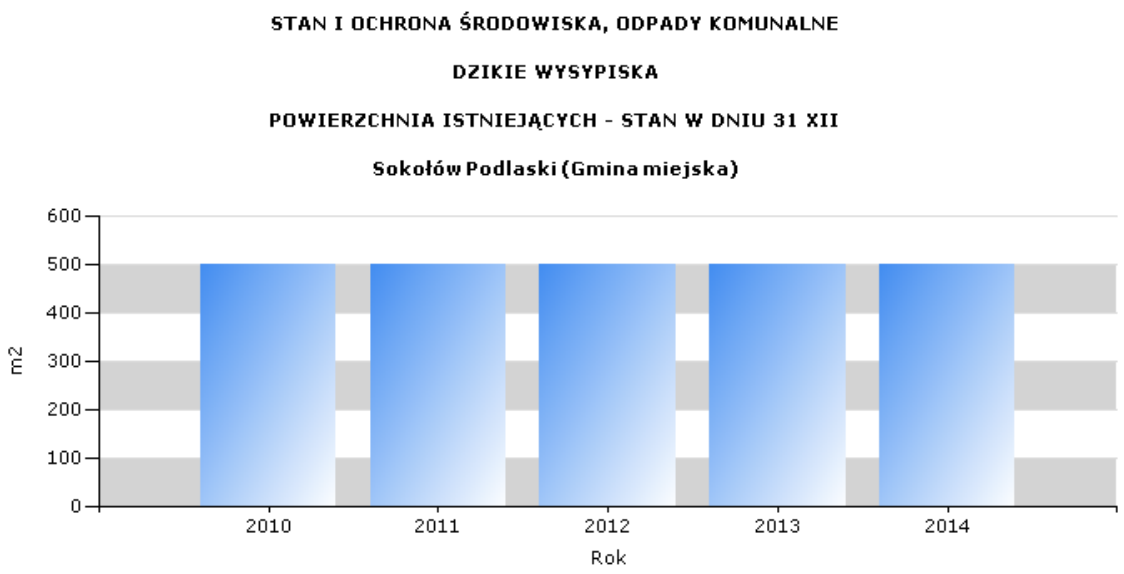
Na terenach zabudowanych występuje stosunkowo uboga szata roślinna związana z osiedlami, terenami przemysłowymi i kolejowymi.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W listopadzie 2015 r. Zarząd Województwa Mazowieckiego przyjął Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016 – 2021, z uwzględnieniem lat 2022 – 2027 (Plan znajduje się w fazie uzgodnień z Ministerstwem Środowiska). Zgodnie z tym dokumentem Sokołów Podlaski należy do regionu wschodniego, którego problemem jest brak regionalnych instalacji do zagospodarowania odpadów zielonych, w związku z tym konieczna będzie rozbudowa zdolności przerobowych instalacji do przetwarzania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych odpadów ulegających biodegradacji. Konieczne będzie wybudowanie także kompostowni. Decyzja o lokalizacji kompostowni zapadnie po ostatecznym uzgodnieniu tekstu Planu z Ministerstwem Środowiska.

Dużym problemem Miasta Sokołów Podlaski są nadal nielegalne wysypiska śmieci (w ostatnich latach zagospodarowano dzikie wysypiska przy ul. Bartoszowej i Ząbkowskiej). Wg danych GUS w 2014 r. obszary tego typu obejmowały nadal powierzchnię 500 m^2 (ul. Ustronna).

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Głównym obszarem Miasta, zdegradowanym pod względem środowiskowym jest nieruchomość nr ew. 4010/35 położona częściowo wzdłuż ulicy Ustronnej, gdzie znajdują się dzikie wysypiska śmieci. Gromadzone są tam przede wszystkim odpady budowlane, pozostałości z remontów i prac ziemnych oraz w mniejszej ilości odpady komunalne, pochodzące z gospodarstw domowych. Na działce zlokalizowana jest nieczynna linia kolejowa, a większość nieruchomości stanowi silnie zakrzewiony nasyp kolejowy oraz teren do niego przyległy o szerokości śr. 60 m. Cała nieruchomość położona jest pomiędzy ulicami Lipową, Ząbkowską i Kosowską, częściowo wzdłuż ulicy Ustronnej. Na całej powierzchni działki, w sposób punktowy wysypywane są odpady, wzdłuż ulicy Ustronnej oraz od strony ulicy Kosowskiej, szczególnie w miejscach gdzie możliwy jest wjazd pojazdem na nieruchomość.

Dla mieszkańców gminy istnienie dzikich wysypisk śmieci o znacznej powierzchni wiąże się ze wzrostem zagrożenia epidemiologicznego i niekontrolowanego rozpowszechnienia się drobnoustrojów, poprzez niekontrolowany rozwój gryzoni, owadów i ptaków. Problemem jest też wydobywający się z wysypisk odór oraz większe ryzyko wystąpienie pożaru.

Poniżej wskazano największe zagrożenia środowiskowe Miasta związane z gospodarką odpadami:

1. Chemiczne i mikrobiologiczne zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
2. Chemiczne i mikrobiologiczne skażenie gleb sąsiadujących z wysypiskiem,

3. Zanieczyszczenie gleb i wód metalami ciężkimi głównie przez odpady niebezpieczne (zużyte baterie i akumulatory, opakowania z resztkami farb, lakierów, oleju samochodowego, lekami, środkami ochrony roślin),
4. Zanieczyszczenie powietrza substancjami lotnymi m.in. siarkowodorem i metanem, który w zetknięciu z powietrzem może powodować samozapłony,
5. Wysokie zagrożenie pożarowe,
6. Niszczenie walorów estetycznych krajobrazu i niszczenie bioróżnorodności,
7. Dla ptaków niebezpieczne są kawałki sznurków z tworzyw sztucznych, które wykorzystywane są jako budulec gniazd. Nitki tworzące sznurek wpijają się mocno w skórę piskląt i często blokują dopływ krwi do kończyn, co powoduje zakażenia oraz często kończy się okaleczeniem lub śmiercią młodych.

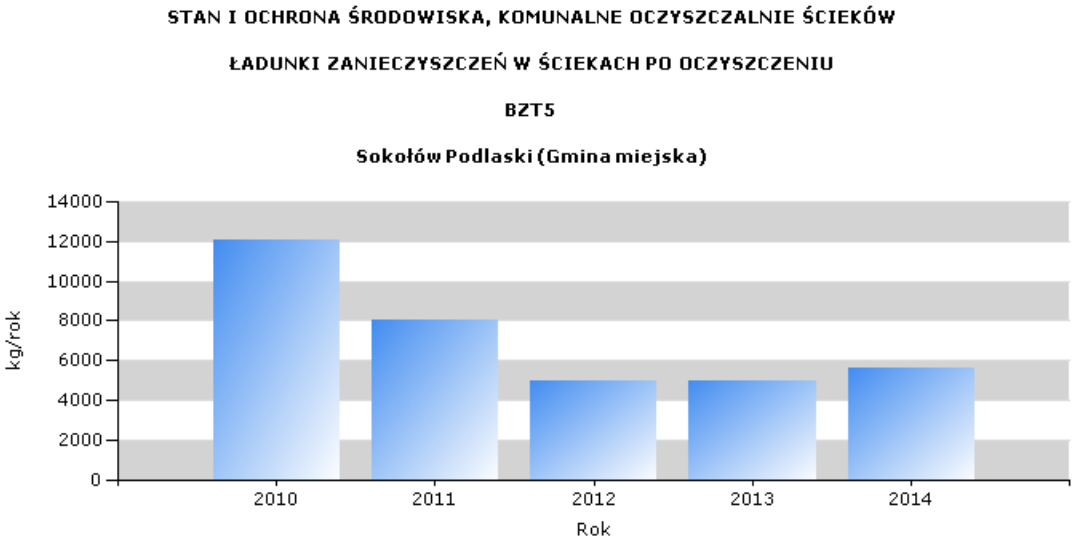
Znaczącym problemem Miasta pod względem zanieczyszczenia gleby i wód powierzchniowych jest znaczne zużycie istniejącej infrastruktury kanalizacyjnej tak sanitarnej jak i deszczowej, a także brak kanalizacji deszczowej i kanalizacji sanitarnej w niektórych częściach miasta. Przykładem może tu być fragment Starego Miasta, zawarty pomiędzy ulicami Długą i Olszewskiego oraz Siedlecką i Nową nie został w pełni skanalizowany.

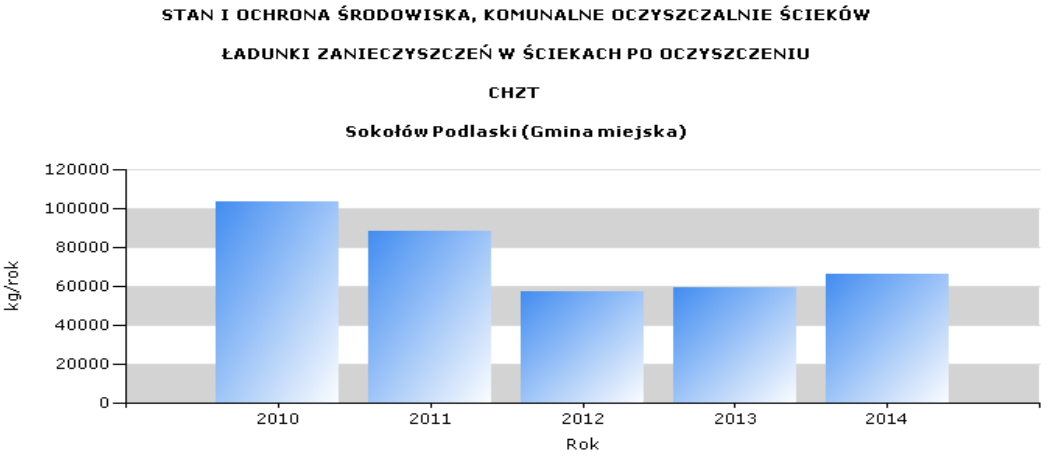
Ze względów technicznych kanalizacja sanitarna przebiega wyłącznie po obrzeżach wymienionego terenu. Ze względu na gęstą zabudowę oraz częściowo zły stan budynków znajdujących się w danym terenie nie ma możliwości technicznych wykonania podłączeń do kanalizacji dla czterech nieruchomości (ul. Długa 88, 90, 92 i 94). Wszystkie te nieruchomości wyposażone są w zbiorniki bezodpływowe a chcąc podłączyć je do kanalizacji należy wykonać przeciski pod budynkami sąsiednimi, które często są w złym stanie technicznym.

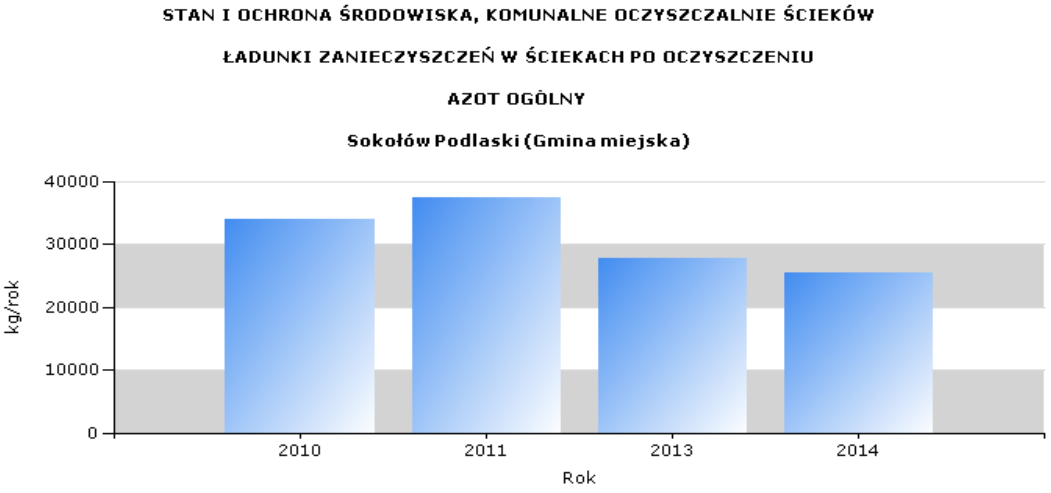
TABELA 12 ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH PO OCZYSZCZENIU

BZT5	Kg/rok	5603
ChZT		66251
Azot		25463
Fosfor		1683
Zawiesina ogólna		9009

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Poważnym problemem, są zanieczyszczenia pochodzące z domowych palenisk wyposażonych w niskie emitory, opalane węglem kamiennym, a także praktyka spalania w tych paleniskach odpadów komunalnych. Źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na terenie Miasta jest zatem tzw. emisja niska, pochodząca z palenisk indywidualnych. Stosowanie paliwa stałego powoduje wprowadzanie do atmosfery znacznych ilości dwutlenku siarki, tlenku węgla oraz azotu w postaci dwutlenku azotu i innych związków.

Na terenie Miasta jednorodzinne budynki mieszkalne stanowią głównie zabudowę wolnostojącą 78,2% (592 z 757 budynków). Budynki ogrzewane są przez indywidualne źródła ciepła. Nośnikami energii wykorzystywanymi przez sektor mieszkalny do ogrzewania pomieszczeń oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej są głównie: węgiel podbitumiczny (w tym węgiel kamienny, miał), drewno, gaz i olej opałowy.

Głównym paliwem wykorzystywanym do ogrzewania budynków jednorodzinnych na terenie Miasta jest węgiel stosowany przez 70% gospodarstw domowych, a jego roczne zużycie wynosi 8378,84 Mg. Olej opałowy jest paliwem o niewielkim znaczeniu w skali Miasta. Wykorzystuje go zaledwie 2% gospodarstw domowych, a jego zużycie to 2873,07m3. Coraz większe znaczenie ma także węgiel bitumiczny o mniejszym wskaźniku emisji CO2 niż tradycyjny węgiel – zużycie węgla bitumicznego w Mieście wynosi 839,65 Mg. Szacunkowe zużycie energii elektrycznej wynosi 5236,20 Mg.

TABELA: Poziom emisji CO2 w budynkach mieszkalnych w Sokołowie Podlaskim

Rodzaj budynków	Zużycie en. finalnej [MWh]	Emisja CO_2 [Mg CO_2]
Budynki jednorodzinne	98 234,86	29 870,84
Budynki wielorodzinne	45 743,70	15 529,23
SUMA	**143 978,56**	**45 400,07**

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Sokołów Podlaski

Ponadto podczas spalania paliwa stałego emitowane są do atmosfery pyły. Występuje również tzw. pylenie niezorganizowane związane z transportem i składowaniem paliw oraz odpadów ze spalania (popiół, żużel). Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego ma również emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to głównie terenów położonych przy ulicach o dużym natężeniu ruchu. Poniżej przedstawiono obliczenia wskazujące na wysoki poziom emisji CO2 z transportu w Mieście Sokołów Podlaski.

TABELA: Emisja CO2 związana ze zużyciem paliw w transporcie na obszarze Miasta Sokołów Podlaski

Ruch w obrębie dróg krajowych					
Rodzaj paliwa	**Zużyte paliwo [l/rok]**	**Przelicznik (ORLEN) [kg/l]**	**Zużyte paliwo [Mg/rok]**	**MWh**	**Emisja CO_2 [Mg]**
Olej napędowy	16 175 483,07	0,82	13 263,90	157 840,36	42 143,38
Benzyna	14 934 056,59	0,72	10 752,52	132 256,01	32 931,75
LPG	4 490 816,16	0,56	2 514,86	32 944,63	7 478,43
SUMA	**35 600 355,82**		**26 531,27**	**323 041,00**	**82 553,55**
Ruch w obrębie dróg miejskich					
Rodzaj paliwa	**Zużyte paliwo [l/rok]**	**Przelicznik (ORLEN) [kg/l]**	**Zużyte paliwo [Mg/rok]**	**MWh**	**Emisja CO_2 [Mg]**
Olej napędowy	33 765 704,51	0,82	27 687,88	329 485,74	87 972,69
Benzyna	41 171 332,79	0,72	29 643,36	364 613,32	90 788,72
LPG	9 699 162,70	0,56	5 431,53	71 153,06	16 151,74
SUMA	**84 636 200,00**		**62 762,77**	**765 252,13**	**194 913,16**

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Sokołów Podlaski

Ponadto, na terenie Sokołowa Podlaskiego znajduje się wiele obiektów stanowiących źródło zanieczyszczenia powietrza. Są to przede wszystkim kotłownie, w tym kotłownia miejska i kotłownie na terenie zakładów przemysłowych.

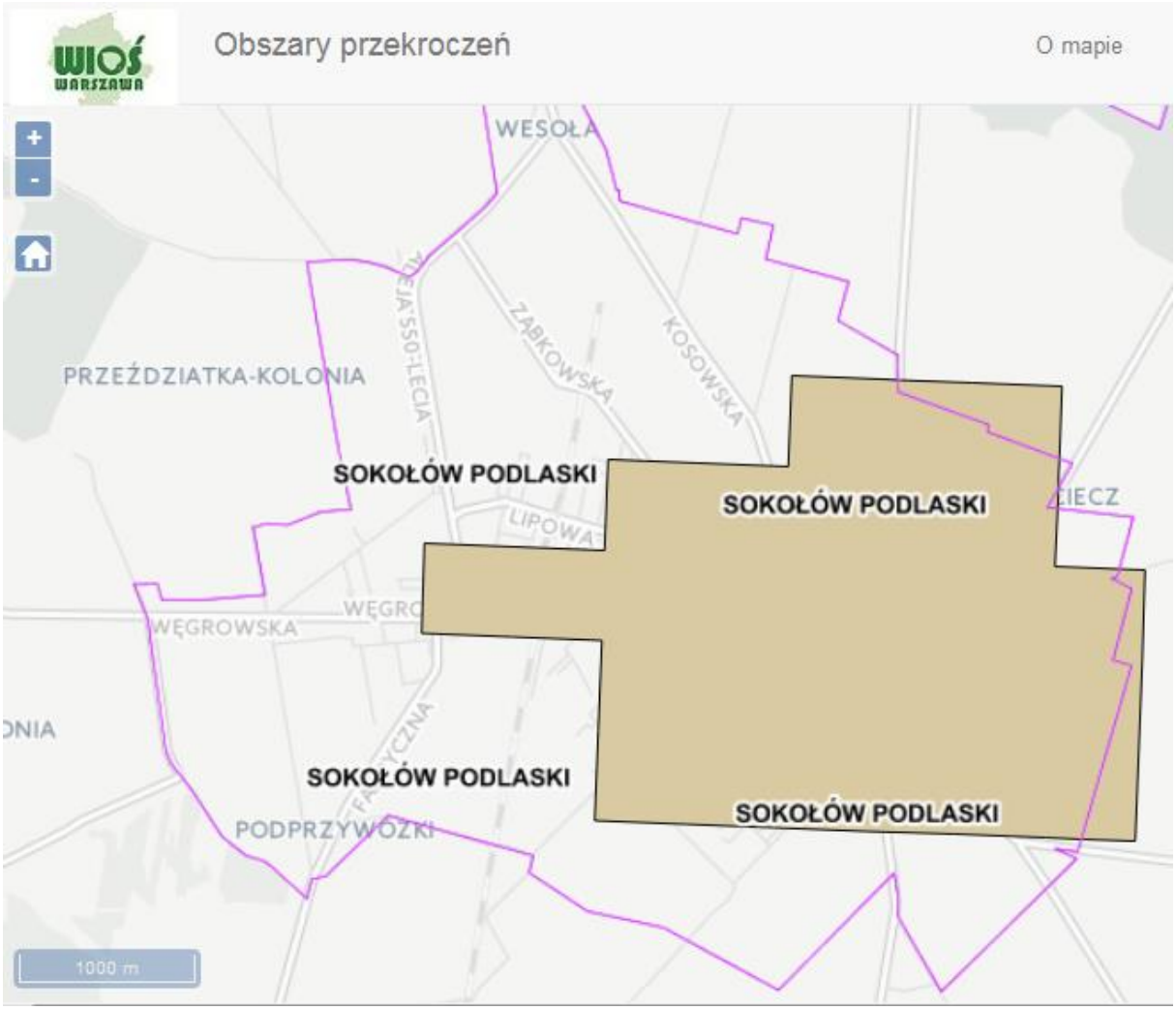
Zanieczyszczenia przemysłowe (gazowe i pyłowe) emitują największe zakłady zlokalizowane w Sokołowie Podlaskim oraz okolicznych miejscowościach. Istotnymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w mieście są:

- PUIK Sp. z o.o. - Kotłownia Rejonowa przy ul. Piłsudskiego 8,
- Sokołowskie Zakłady Mięsne „SOKOŁÓW" S.A. w Sokołowie Podlaskim - ul. Aleja 550-Lecia 1,

- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sokołowie Podlaskim – Zakład Mleczarski Sokołów sp. z o.o. – ul. Lipowa 54,
- SEGROMET Sp. z o.o. w Sokołowie Podlaskim – ul. Węgrowska 3,
- stacje paliw.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie w ramach *"Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za rok 2015"* wskazuje na przekroczenia benzoalfapirenu na znacznej części Miasta Sokołów Podlaski. B(a)P jest substancją oddziałującą szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie, ale także na roślinność, gleby i wodę. Wykazuje on dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Jest substancją kancerogenną, może powodować uszkodzenie nadnerczy, układu chłonnego, krwiotwórczego i oddechowego. Badania toksykologiczne i epidemiologiczne wskazują na wyraźną zależność pomiędzy ekspozycją na te związki, a wzrostem ryzyka powstawania nowotworów

Wykres: Przekroczenia jakości powietrza atmosferycznego w Mieście Sokołów Podlaski

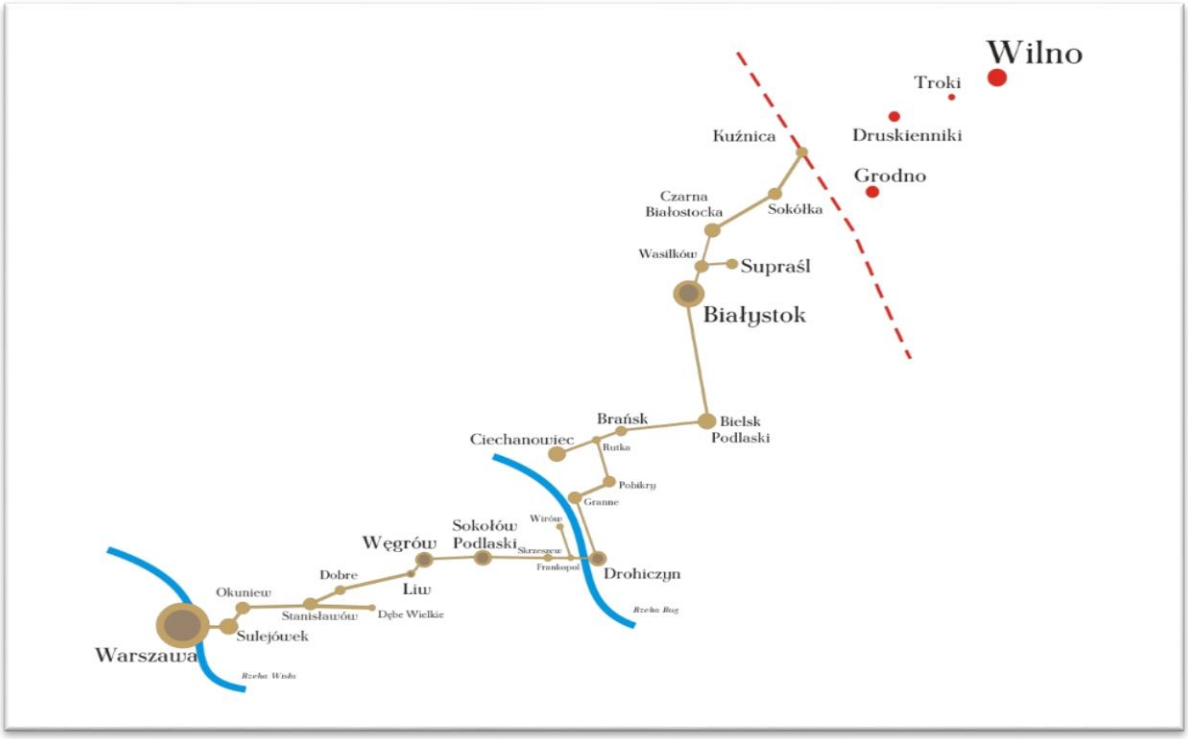
Źródło: http://sojp.wios.warszawa.pl/index.php?page=ObszaryZdrowie

Przekroczenia standardów środowiska są jednym ze wskaźników odzwierciedlających charakter obszaru i problemy tam występujące, stanowi bowiem negatywne zjawisko w sferze środowiskowej. Obszary o odnotowywanych przekroczeniach środowiskowych przedstawiono w załączniku 4.

4.2. BRANŻA TURYSTYCZNA

Sokołów Podlaski stara się uczynić turystykę jednym z większych źródeł dochodów. Najważniejsze atrakcje turystyczne wskazane są na głównej stronie miasta i należą do nich:

1) Wielki Gościniec Litewski – szlak turystyczny poprowadzony po dawnej drodze handlowej łączącej punkty handlowe Rzeczpospolitej Obojga Narodów.

Źródło: strona internetowa Sokołowa Podlaskiego, www.sokolowpodl.pl

Najważniejsze miejscowości na szlaku to Warszawa (gdzie szlak się zaczyna), Sulejówek, Okuniew, Dęby Wielkie, Stanisławów, Dobre, Liw, Węgrów, Sokołów Podlaski, Skrzeszew, Wirów, Frankopol, Drohiczyn, Granne, Pobikiry, Rudka, Ciechanowiec, Brańsk, Bielsk Podlaski, Białystok, Wasilków, Supraśl, Czarna Białostocka, Sokółka, Kuźnica. Miasto Sokołów Podlaski zaplanowało urządzenie muzeum tematycznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą, którego celem będzie przybliżenie mieszkańcom i turystom historii Wielkiego Gościńca Litewskiego. Urządzenie ekspozycji zaplanowano w kilku pomieszczeniach Sokołowskiego Ośrodka Kultury. Opracowano

niezbędną dokumentację jednak ze względu na brak środków finansowych inwestycja nie została jeszcze zrealizowana.

2) Kościół p.w. św. Jana Bosko

Budynek został postawiony w 1939 r., jego wnętrze ozdobione jest witrażami i mozaikami, jednak główną cechą wyróżniającą jest surowość i prostota form, zarówno samej bryły jak i wnętrz.

Źródło: strona internetowa Sokołowa Podlaskiego, www.sokolowpodl.pl

3) Pomnik ku czci ks. Stanisława Brzóski i Franciszka Wilczyńskiego

Monument powstał w celu upamiętnienia dwóch bohaterów powstania styczniowego, straconych przez władze carskie na rynku w Sokołowie. Pomnik postawiono w 1924 r.

Źródło: strona internetowa Sokołowa Podlaskiego, www.sokolowpodl.pl

4) Kościół p.w. św. Rocha

Jest to niewielki, drewniany kościół, postawiony patronowi ludzi chorych na zarazę. Został wzniesiony w II połowie XIX wieku. W wyniku wielu remontów i gruntownej przebudowy dzisiejszy budynek różni się od oryginalnego projektu.

Źródło: strona internetowa Sokołowa Podlaskiego, www.sokolowpodl.pl

5) Cmentarz przy ul. Szopena

Główną atrakcją turystyczną cmentarza są stojące na nim zabytkowe nagrobki, datowane na II poł. XIX wieku. W 2008 r. cmentarz wpisano na listę zabytków województwa mazowieckiego. Zabytkowymi nagrobkami opiekuje się Społeczny Komitet Opieki nad Sokołowskimi Cmentarzami „Memoria".

Źródło: strona internetowa Sokołowa Podlaskiego, www.sokolowpodl.pl

6) Park i pałac w Przeździatce

Budynek pałacu pochodzi z XIX wieku, właścicielami posesji była wtedy rodzina Hirschmanów. Do końca lat 80 XX wieku w pałacu działał szpital, później budowla popadała w ruinę. Obecnie należy do kościoła, który wykorzystuje go do celów charytatywnych jako siedzibę Caritas Diecezji Drohiczyńskiej.

Źródło: strona internetowa Sokołowa Podlaskiego, www.sokolowpodl.pl

Dużym walorem Sokołowa są też parki oraz ścieżki edukacyjne wytyczone na terenie Nadleśnictwa Sokołów, w obszarze Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. Turystów przyciąga tez sam teren Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, który zajmuje powierzchnię ponad 75 ha, obejmując rzekę Bug oraz fragment dolnej części rzeki Narwi. Jest to dość dziki teren, w niewielkim stopniu przekształcony przez ludzi. Ciekawostką w skali europejskiej jest nieregularny bieg Bugu, w który nie ingeruje człowiek. Część obszaru Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego położona jest na terenie sieci NATURA 2000, gdzie wytyczono Obszary

Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) o nazwie „Dolina Dolnego Bugu" oraz „Dolina Liwca". Na terenie powiatu sokołowskiego leży 7 rezerwatów przyrody wyznaczonych na terenie Parku.

Baza noclegowa Sokołowa Podlaskiego obejmuje 2 obiekty hotelowe (141 miejsc noclegowych) oraz pokoje gościnne w kwaterach prywatnych.

Według danych GUS ogólna liczba turystów zagranicznych, którzy zwiedzali Miasto Sokołów Podlaski nie jest duża, w 2010 r. były to tylko 63 osoby, w 2014 r. jedynie 25 osób. Największą grupę stanowią wśród nich Ukraińcy (10 osób). Jednym z powodów tak niewielkiego zainteresowania obcokrajowców może być słabo wyposażona infrastruktura noclegowa – są to miejsca raczej niedostępne dla osób niepełnosprawnych, nie posiadają sieci wi-fi.

4.3. WNIOSKI

Główne problemy obszaru:

1. Dzikie wysypiska śmieci, niosące zagrożenie dla ludzi oraz środowiska naturalnego;
2. Brak kanalizacji sanitarnej i deszczowej w niektórych częściach miasta.
3. Słabo rozwinięta baza noclegowa, niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych;
4. Niewystarczające wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturalnych dla rozwoju turystyki.

V. INFRASTRUKTURA MIEJSKA

5.1. KOMUNIKACJA

5.1.1 DROGI KRAJOWE

Przez Sokołów Podlaski przebiegają dwie drogi krajowe i droga wojewódzka:

- **Droga krajowa nr 62:** Strzelno – Kobylniki – Radziejów – Brześć Kujawski – Włocławek – Nowy Duninów – Płock – Wyszogród – Nowy Dwór Mazowiecki – Pomiechówek – Serock – Wierzbica – Wyszków – Łochów – Węgrów – Sokołów Podlaski – Drohiczyn – Anusin
- **Droga krajowa nr 63:** granica państwa – Węgorzewo – Giżycko – Pisz – Kisielnica – Łomża – Zambrów – Ceranów – Sokołów Podlaski – Siedlce – Łuków – Radzyń Podlaski – Wisznice – Sławatycze – granica państwa
- **Droga wojewódzka nr 627:** Ostrołęka – Rzekuń – Zamość – Rabędy – Borowce – Grodzisk Duży – Czerwin – Stare Malinowo – Jelonki – Jelenie – Komorowo – Ostrów Mazowieka – Ostrów Mazowiecka – Błędnica – Małkinia Górna – Treblinka – Poniatowo – Wólka Okrąglik – Kosów Lacki – Telaki – Dybów – Kostki – Sokołów Podlaski

Źródło: Google Maps

5.1.2 KOLEJE

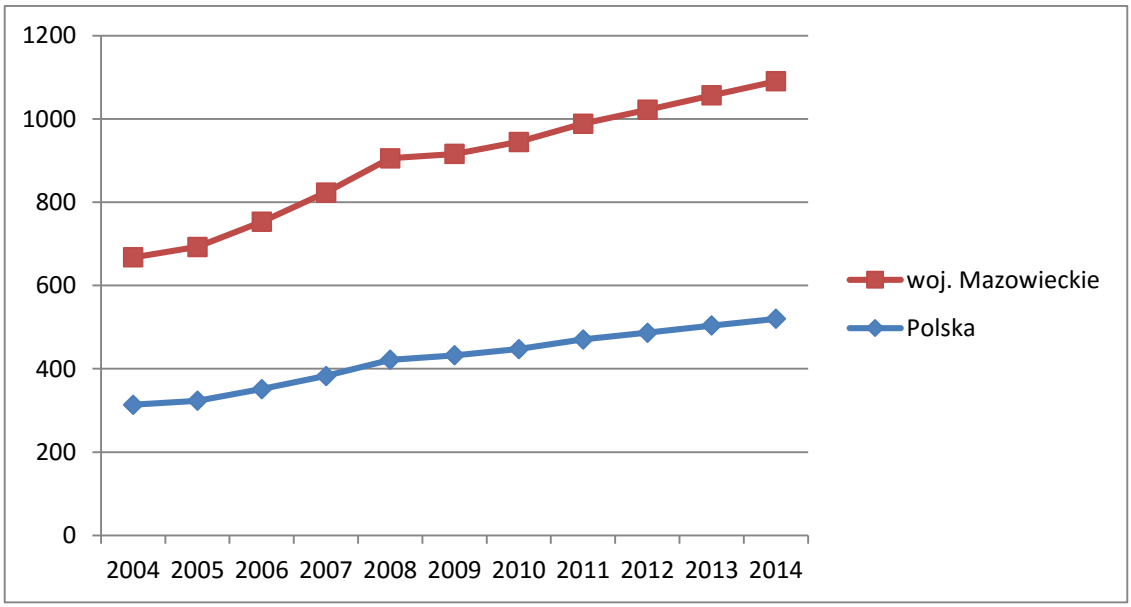
Przez Sokołów Podlaski biegnie linia kolejowa 55 Sokołów Podlaski – Siedlce, obsługująca pociągi towarowe. Jest ona częścią linii Kostki – Bielany Podlaskie. Miasto nie ma połączeń kolejowych dla ruchu osobowego, połączenia kolejowe kończą się w Siedlcach.

5.1.3 DROGI POWIATOWE I MIEJSKIE

Poza głównymi drogami krajowymi i drogą wojewódzką o łącznej długości ok. 12 km, na terenie miasta znajduje się cała sieć dróg lokalnych kategorii powiatowej i gminnej (drogi miejskie) o łącznej długości ponad 80 km. System komunikacji drogowej w Sokołowie Podlaskim oparty jest na promienistym układzie głównych tras komunikacyjnych. Jego zaletą jest możliwość połączenia głównych tras komunikacyjnych miasta jedną lub wieloma, trasami obwodowymi, jednak dotychczas miasto nie posiada obwodnicy. Sokołów jest dobrze połączony liniami autobusowymi z innymi miastami: Warszawą, Lublinem, Drohiczynem, Białymstokiem. Linie autobusowe łączą tez miasto z okolicznymi miejscowościami, jak Węgrów, Siedlce, Siematycze.

Stan dróg lokalnych kategorii powiatowej i dróg miejskich nie jest dostosowany do współczesnej liczby samochodów. Według Wskaźników Zrównoważonego Rozwoju GUS wskaźnik „liczba samochodów na 1000 ludności" dla województwa mazowieckiego systematycznie rośnie od 2004 r. W 2014 r. na 1000 mieszkańców Mazowsza przypadały 570,3 auta.

WYKRES 6 LICZBA SAMOCHODÓW NA 1000 LUDNOŚCI, POLSKA I WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Źródło: GUS , Wskaźniki Zrównoważonego Rozwoju

Drogi wszystkich kategorii istniejące na terenie Sokołowa Podlaskiego są złej jakości, posiadają zniszczone nawierzchnie oraz mają zbyt małą przepustowość, w efekcie centrum miasta często się korkuje. W związku ze zwiększającą się liczbą samochodów konieczna jest więc przebudowa jezdni ulic i skrzyżowań dla zwiększenia ich przepustowości. Niezbędna jest także rozbudowa sieci parkingów i zwiększenie ilości pojedynczych miejsc parkingowych niemal we wszystkich częściach miasta. Nawierzchnie części głównych ciągów komunikacyjnych wymagają generalnych remontów, a nawierzchnie niektórych bocznych ulic i dróg osiedlowych nadal nie są utwardzone. Mieszkańcy uskarżają się na uciążliwy kurz wzbijany przez pojazdy z nawierzchni gruntowych. Niedostateczna jest też ilość chodników dla pieszych, część ulic posiada chodniki jedynie po jednej stronie, a na niektórych ulicach osiedlowych chodników dla pieszych nie ma w ogóle. Niewielka ilość starych nawierzchni z płyt chodnikowych wymaga pilnej wymiany.

Wraz z konieczną modernizacją nawierzchni dróg i chodników niezbędna staje się rozbudowa sieci oświetlenia ulicznego przekładająca się na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców. Natomiast planowana przez miasto wymiana starych energochłonnych lamp ulicznych, których miasto posiada ponad 1800 szt. oraz wymiana ich zasilania i urządzeń sterujących na nowe energooszczędne rozwiązania poza poprawą komfortu mieszkańców niewątpliwie przełoży się też na poprawę stanu środowiska naturalnego.

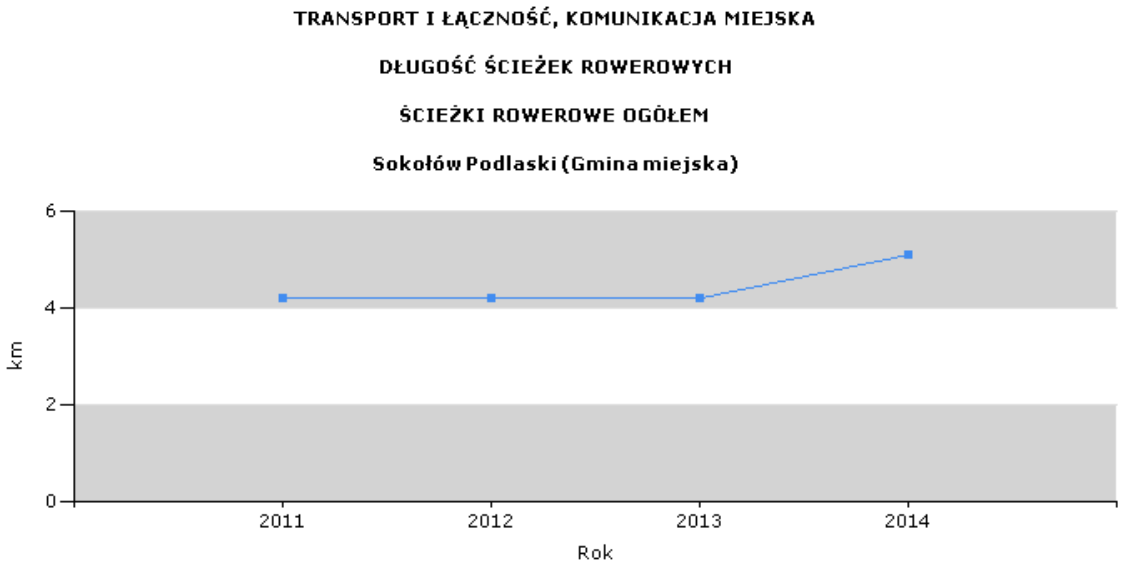
5.1.4 KOMUNIKACJA MIEJSKA

Rolę komunikacji miejskiej pełnią obecnie dwie linie autobusowe. Autobusy zabierają pasażerów pasażerów w godzinach szczytu i jeżdżą na dwóch liniach, kursów jest osiem dziennie. Mieszkańcy płacą złotówkę za każdy przejazd, autobusy dojeżdżają do najważniejszych punktów miasta: szkół, urzędów, przychodni i szpitali. Największe grupy pasażerów stanowią uczniowie oraz emeryci i renciści, najrzadziej z komunikacji korzystają osoby jadące do pracy. Komunikację obsługuje PKS Sokołów Podlaski. Głównym powodem, dla którego od kilku lat utrzymuje się niska opłata za przejazdy jest zachęcenie mieszkańców do korzystania z komunikacji zbiorowej – obecny stan i ilość dróg nie jest dostosowany do współczesnej liczby samochodów.

Poprawa bezpieczeństwa i komfortu pasażerów, a co za tym idzie zwiększenie atrakcyjności komunikacji miejskiej wymagają ze strony gminy inwestycji w infrastrukturę – wyznaczenie dogodnych przystanków, budowę zatok przystankowych, budowę zadaszonych wiat dla pasażerów itp.

5.1.5 ŚCIEŻKI ROWEROWE

Łączna długość ścieżek rowerowych w Sokołowie Podlaskim wynosi 5,1 km (dane GUS na 2014 r.). Ścieżki znajdują się częściowo pod zarządem gminy.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę ograniczony zasięg komunikacji miejskiej oraz nie wystarczającą przepustowość dróg konieczna jest budowa ścieżek rowerowych, które zapewnią mieszkańcom sprawne i bezpieczne poruszanie się rowerami na terenie miasta. Obecna popularyzacja zdrowego trybu życia i ruchu sprawiają, że władze miasta odczuwają coraz większą presję ze strony mieszkańców na rozbudowę systemu ścieżek, zarówno w centrum jak i na obrzeżach miasta, a nawet na wylotach z miasta w kierunku sąsiednich gmin. Rozbudowa infrastruktury rowerowej w przyszłości będzie miała także pozytywny wpływ na rozwój turystyki na terenie miasta i całej gminy, pozytywnie wpłynie też na poprawę jakości środowiska.

5.2. UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE I OBIEKTY ZDEGRADOWANE

STREFA NR I

Jest to staromiejska strefa miasta, o wyraźnej tożsamości z największą ilością obiektów zabytkowych i obiektów użyteczności publicznej. Występuje tu stara zabudowa wymagająca rehabilitacji lub procesów przekształceń oraz zabudowa realizowana po 1950 roku. W strefie znajduje się zakład przemysłowy. Na obszarze strefy występują rezerwy działek budowlanych a także terenów predysponowanych do zabudowy.

STREFA NR II

Jest to strefa położona w centralnej części miasta oddzielona od innych stref rzekami Cetynia i Kościółek, których doliny wyznaczają strefę przyrodniczą. W północnej część strefy znajduje się przemysł. Pozostała część strefy to zabudowa mieszkaniowa oraz wiele obiektów użyteczności

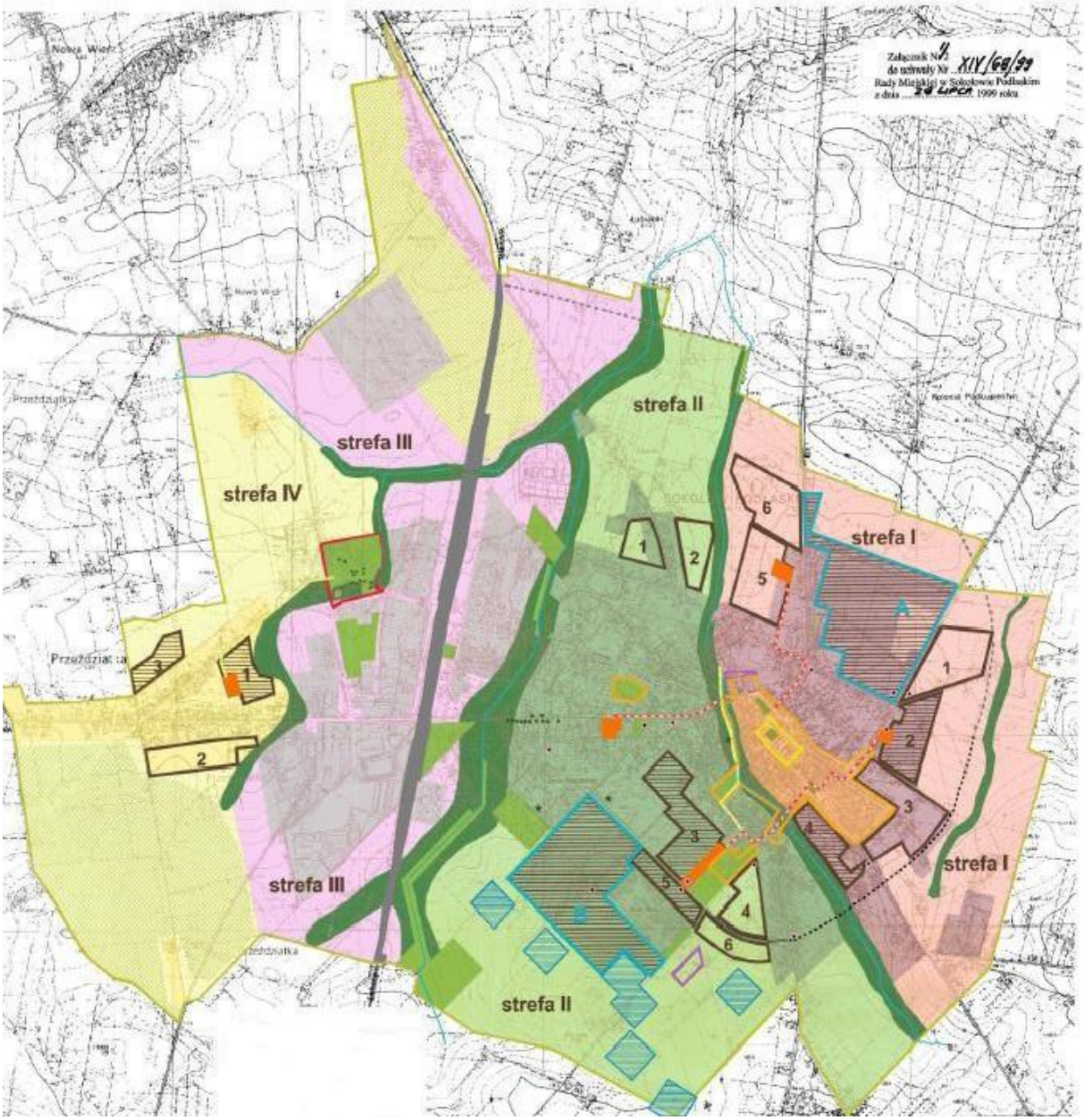
publicznej o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym. Na obszarze tej strefy występują rezerwy terenów niezabudowanych.

STREFA NR III

Jest to strefa położona w zachodniej części miasta z dużą ilością zakładów przemysłowych. W środkowo wschodniej części strefy występuje osiedle zabudowy jednorodzinnej, z wolnymi jeszcze działkami budowlanymi. W tej części miasta zlokalizowana jest znaczna ilość budynków poprzemysłowych wymagających modernizacji i adaptacji. W strefie tej znajduje się część dawnych terenów PKP, wzdłuż których przebiegała zlikwidowana linia kolejowa, będących obecnie we władaniu miasta, stanowiących rezerwy terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych.

STREFA NR IV

Jest to strefa położona wzdłuż zachodniej granicy miasta. Na obszarze strefy występuje zabudowa zagrodowa i jednorodzinna oraz podlegająca procesom przekształceń zabudowa podmiejska, a także zabudowa związana ze zlokalizowanym tu przemysłem. Przy granicy miasta występuje też enklawa terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W północno-wschodniej części strefy, na północ od zespołu parkowo-pałacowego przy ul. Lipowej, istnieje rezerwa terenu (dawne grunty rolne PGR), która mogła by w przyszłości zostać przekształcona w miejskie tereny rekreacyjne. Przez północna część strefy IV przebiegała część linii kolejowej PKP. Po likwidacji linii teren ten pozostaje we władaniu miasta jako tereny do zainwestowania.

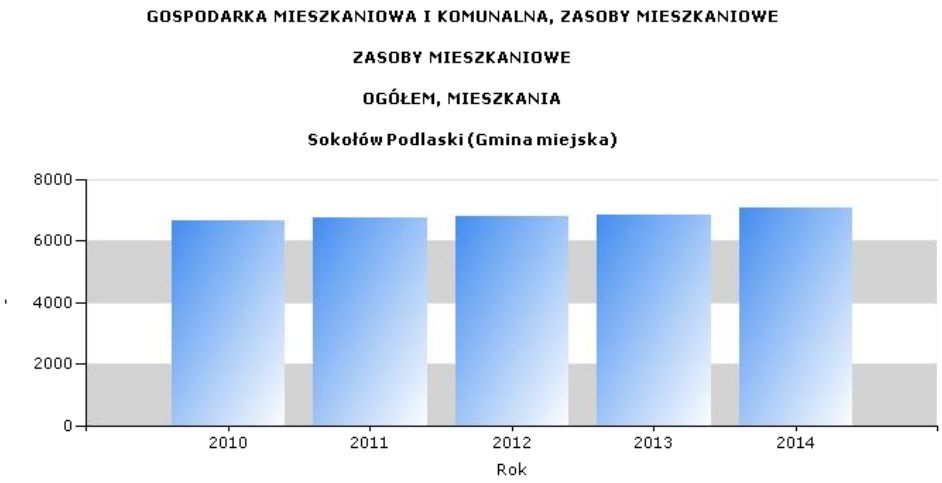

Wg analiz Urzędu Miejskiego na obszarze Miasta Sokołów Podlaski znajduje się 686 obiektów zdegradowanych tj. 13,54% wszystkich budynków w Mieście. Biorąc pod uwagę podział Miasta na Strefy zgodnie ze Studium Uwarunkowań – najwięcej bo aż 243 obiekty zdegradowane (15% - co stanowi wartość wyższą dla średniej dla Miasta) znajdują się na obszarze strefy I. W strefie III zlokalizowanych jest 229 obiektów zdegradowanych (16,38% - także powyżej średniej dla Miasta). W strefie IV obiekty zdegradowane stanowią 9,12% obiektów a w strefie 2 – 11,04%.

5.3.MIESZKALNICTWO

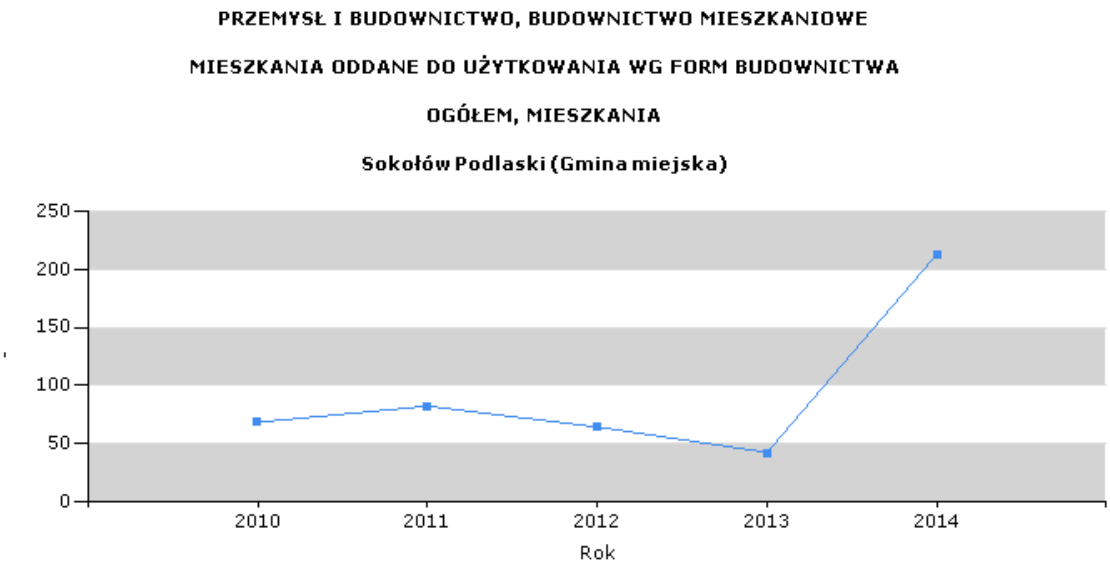
Ze względu na rosnące potrzeby mieszkaniowe Sokołowian konieczny jest też wzrost sektora budownictwa mieszkalnego, obecnie ten sektor nie jest dostosowany do potrzeb mieszkańców. Zbyt mało jest mieszkań komunalnych i socjalnych, w powstających budynkach przewidzianych jest zbyt mało mieszkań dwupokojowych, które mogłyby kupić osoby i rodziny średniozamożne.

Według danych GUS zasoby mieszkaniowe gminy i miasta (mieszkania komunalne, socjalne) nie są zbyt duże: mieszkań komunalnych jest 129, socjalnych 90. Ogólna liczna mieszkań w gminie wynosi 7062.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2014 r. oddano do użytku 213 mieszkań, w większości przeznaczonych na wynajem lub sprzedaż. Wprawdzie prognozowany jest spadek liczby mieszkańców jednak na obecną chwilę taka liczba mieszkań nie zaspokaja potrzeb.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Spośród wszystkich budynków oddanych do użytkowania w 2014 r. najwięcej było budynków jednomieszkaniowych (24), następnie o trzech lub powyżej (5), najmniej zaś oddano budynków dwumieszkaniowych (2). Oznacza to, że budownictwo mieszkalne w Sokołowie skierowane jest przede wszystkim do osób zamożnych: młodych, samotnych ludzi kupujących mieszkanie jednopokojowe lub dobrze sytuowanych, prawdopodobnie rodzin, które są zainteresowane mieszkaniem trzy-lub więcej pokojowym. Najmniej dostępnych jest lokali dwupokojowych, z reguły skierowanych do osób średniozamożnych, często młodych rodziców z małym dzieckiem.

Na jedną osobą przypada przeciętnie 28,4 m^2 mieszkania. Średnia powierzchnia mieszkania ma 75,3 m^2. Wskaźnik mieszkań na 1000 mieszkańców kształtuje się na poziomie 376,8. Wskaźniki te różnią się od średniej dla województwa mazowieckiego, dla którego średnia powierzchnia mieszkania to 71,7 m^2, na jedną osobą przypada 29,1 m^2, na 1000 mieszkańców jest 406,2 mieszkania.

5.4. SIECI CIEPŁOWNICZA, WODOCIĄGOWA, GAZOWA

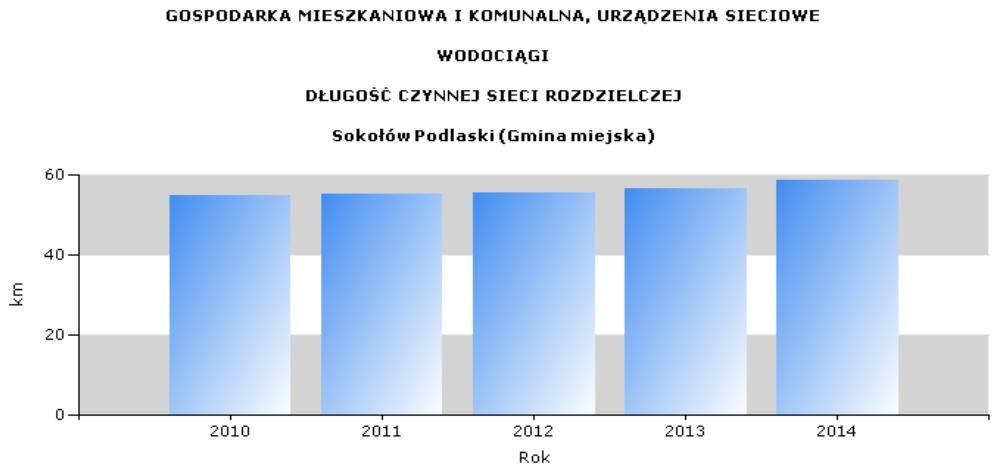
Większość mieszkań w Sokołowie Podlaskim wyposażona jest w łazienkę, centralne ogrzewanie i podłączona jest do miejskiej sieci wodociągowej.

		2010	2011	2012	2013	2014
Wodociągi	% ogółu mieszkań	97,5	97,6	97,6	97,7	97,8
Łazienka		94,7	94,8	94,8	95,0	95,1

Centralne ogrzewanie		90,6	90,7	90,8	90,9	91,2

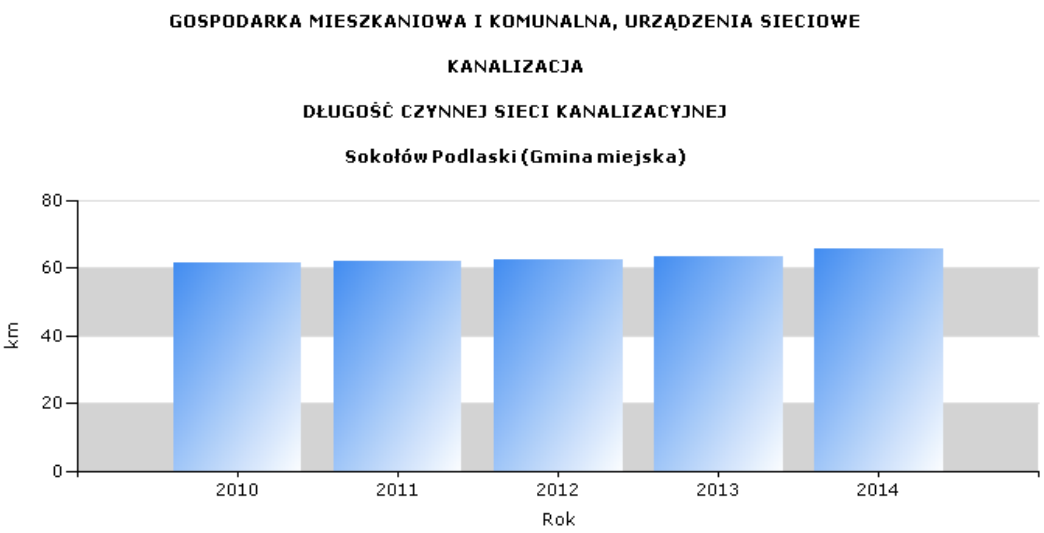
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Sokołowska sieć wodociągowa ma długość 58,8 km, łączna liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 2671 (dane GUS za 2014 r.). Z sieci wodociągowej korzysta 17695 mieszkańców. Sieć wodociągowa jest nieustannie rozbudowywana w miarę powstawania nowych osiedli mieszkaniowych. W chwili obecnej brak dostępu do wodociągu dotyczy jedynie nowobudowanych budynków jednorodzinnych na obrzeżach miasta. Problemem staje się jednak utrzymanie starej infrastruktury sieciowej w różnych częściach miasta, która w miarę upływu lat ulega częstym awariom, wymaga modernizacji i w niedługim czasie będzie wymagała całkowitej wymiany na wielu odcinkach.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

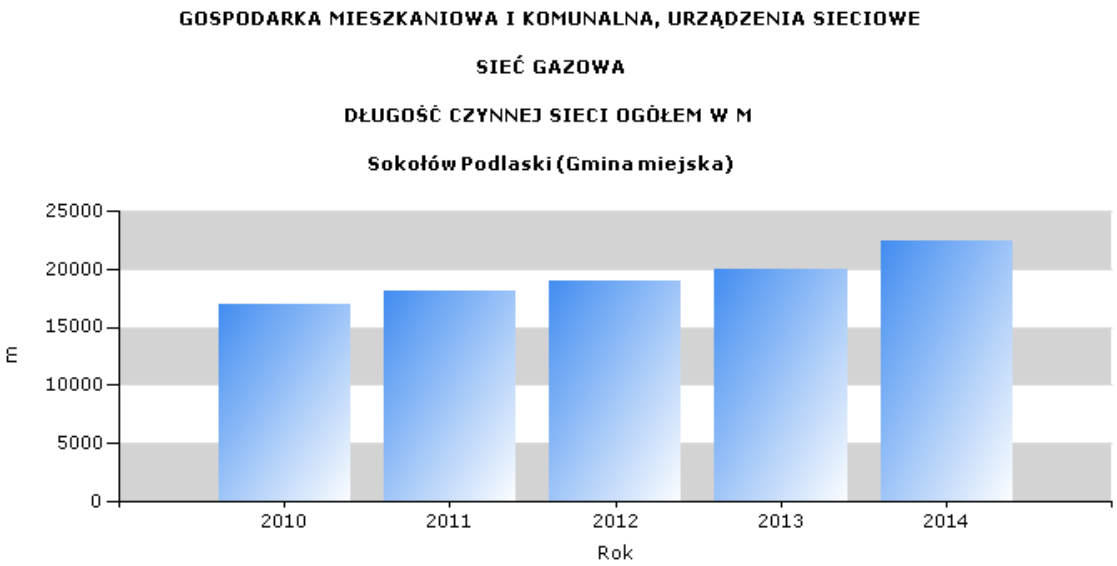
Sieć kanalizacyjna ma długość 65,6 km, przyłącza liczą 2011 sztuk, z sieci korzysta ogółem 16718 mieszkańców.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Jak wspomniano w omówieniu kwestii środowiskowych, niektóre fragmenty miasta z różnych przyczyn nie zostały skanalizowane. Dotyczy to nowopowstających osiedli mieszkaniowych na obrzeżach miasta, gdzie kanalizacja nie została jeszcze wybudowana, ale także fragmentów miasta, gdzie budowa przyłączy kanalizacyjnych jest technicznie skomplikowana. I tak na przykład fragment „Starego Miasta", leżący pomiędzy ulicami Długą i Olszewskiego oraz Siedlecką i Nową nie jest w pełni skanalizowany. Ze względów technicznych kanalizacja sanitarna przebiega wyłącznie po obrzeżach wymienionego terenu, gęsta zabudowa oraz zły stan budynków znajdujących się w danym terenie uniemożliwia wykonanie podłączeń do kanalizacji dla kilku nieruchomości. Podobnie włączenie do kanalizacji sanitarnej posesji położonych pomiędzy ul. Długą i ul. Wilczyńskiego ze względu na warunki terenowe wymaga budowy przepompowni ścieków w ścisłej zabudowie śródmiejskiej. Część posesji położonych przy ulicy Repkowskiej nie ma dostępu do kanalizacji miejskiej, gdyż wymaga budowy nowych odcinków sieci kanalizacyjnej znacznej długości. To tylko niektóre przykłady. Wszystkie te nieruchomości wyposażone są w zbiorniki bezodpływowe, ale ich szczelność z upływem lat maleje i część ścieków sanitarnych poprzez grunt dostaje się do kanałów deszczowych i cieków powierzchniowych.

Znacznie krótsza niż siec kanalizacyjna jest sieć gazowa, ma długość 22489 m, czynnych przyłączy do budynków (mieszkalnych i niemieszkalnych) jest 536. Do sieci gazowej podłączone są 504 budynki mieszkalne.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Z ogółu mieszkańców Sokołowa najwięcej osób korzysta z sieci wodociągowej – 94,4%, najmniej z sieci gazowej – jedynie 10,4%.

	% ogółu mieszkańców	2010	2011	2012	2013	2014
Wodociąg		94,1	94,2	94,3	94,3	94,4
Kanalizacja		88,4	88,7	88,9	89,1	89,2
Gaz		6,3	7,0	7,9	9,5	10,4

Gaz najczęściej używany jest w celu ogrzewania mieszkania, na co wskazuje porównanie całkowitego zużycia gazu – 14255 MWh z zużyciem gazu na ogrzewanie mieszkania – 13602 MWh. Sieć gazowa jest wciąż za krótka i wymaga rozwinięcia.

5.5. WNIOSKI

Główne problemy obszaru:

1. Niewystarczająca liczba mieszkań dwupokojowych, przeznaczonych głównie dla osób i rodzin średniozamożnych;
2. Niedostosowana do natężenia ruchu przepustowość ulic i skrzyżowań;
3. Brak miejsc parkingowych;
4. Zły stan nawierzchni ulic wszystkich kategorii i chodników;
5. Zbyt krótka sieć ścieżek rowerowych i chodników dla pieszych;

6. Zbyt mało rozwinięta sieć gazowa;
7. Brak sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w niektórych częściach Miasta,
8. Ryzyko ogrzewania mieszkań poprzez spalanie odpadów szkodliwych (np. aluminium, śmieci);
9. Duże zużycie istniejących zbiorczych sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, deszczowych i ciepłowniczych powodujące znaczną awaryjność urządzeń i wymuszające konieczność ich przebudowy i ciągłej modernizacji.

VI. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

6.1. METODOLOGIA WYZNACZANIA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Obszary zdegradowane to te tereny w mieście, które znajdują się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych a także środowiskowych, gospodarczych lub przestrzenno-funkcjonalnych czy technicznych[5]. Obszary zdegradowane w Mieście Sokołów Podlaski zostały określone w procesie pogłębionej diagnozy społeczno – gospodarczo – przestrzennej. W ramach procesu delimitacji obszarów skoncentrowano się na analizie występowania zjawisk kryzysowych, w tym przede wszystkim problemów natury społecznej: wysokiej stopy ubóstwa, wysokiej przestępczości, niskiej frekwencji w wyborach.

Dla uzyskania porównywalności wyników diagnozy przygotowano dane dla podobnych jednostek przestrzennych, charakteryzujących się spójnością społeczną i przestrzenną. Pozyskane i przeanalizowane dane dotyczące negatywnych zjawisk społecznych, a także przekroczeń standardów jakości środowiska czy obszarów zdegradowanych pod względem przestrzenno-funkcjonalnym odniesiono do jednostek urbanistycznych, wyodrębnionych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Sokołów Podlaski.

Dodatkowo, zwrócono również uwagę na wewnętrzny potencjał rozwojowy obszarów, który może mieć kluczowy wpływ na rozwój całego Miasta oraz założenia dokumentów strategicznych i dotyczących zagospodarowania przestrzennego. Wstępnie wytypowane obszary kryzysowe zostały doprecyzowane na podstawie konsultacji społecznych oraz spotkań z przedstawicielami ważnych instytucji publicznych, które posiadają odpowiednie kompetencje i wiedzę na temat tego, które z obszarów wymagają największego wsparcia (Centrum Pomocy Socjalnej, Komenda Powiatowa Policji, Urząd Miejski).

Poniżej przedstawiono wskaźniki, które wybrano do analizy pod względem możliwości pozyskania informacji oraz adekwatności dla charakteru omawianego obszaru i problemów występujących w Mieście:

[5] Ustawa z dn. 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777)

1. Społeczne:

a) <u>Wysoki poziom ubóstwa.</u> Wskaźnik przedstawia skumulowane problemy i mierzony jest liczbą gospodarstw domowych objętych opieką socjalną, liczbą dzieci objętych dożywianiem, a także liczbą zapomóg na zakup opału.

Przeanalizowano adresy zamieszkania rodzin korzystających z pomocy socjalnej oraz wskazano te obszary Miasta (ulice, a następnie ich lokalizację i oddziaływanie w jednostkach urbanistycznych), w których liczba tych rodzin przekracza średnią dla wszystkich rodzin objętych opieką.

b) Wysoka przestępczość. Przeanalizowano dane Komedy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim dla rejonów Miasta Sokołów Podlaski. Przeanalizowano skumulowany wskaźnik występowania przestępczości w odniesieniu do: rozbojów, kradzieży, kradzieży z włamaniem, kradzieży samochodu, bójek/pobić, uszkodzenia mienia, uszczerbku na zdrowiu, przestępstw i wykroczeń w ruchu drogowym a także w odniesieniu do miejsc zamieszkania rodzin posiadających Niebieskie Karty. Dane odniesiono do średniej dla Miasta.

c) Niska frekwencja w wyborach. Przeanalizowano uczestnictwo w wyborach samorządowych 2014 roku, wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku, wyborach parlamentarnych 2015 roku oraz obu tur wyborów prezydenckich w 2015 roku. Niska frekwencja w wyborach jest najczęściej wynikiem marazmu, apatii, poczucia niemocy oraz obojętności wobec sfery publicznej. Dane z poszczególnych Okręgowych Komisji Wyborczych odniesiono do średnich wyników frekwencji z poszczególnych głosowań dla Miasta.

2. Przestrzenno-funkcjonalne

a) Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym. Przeanalizowano liczbę obiektów zdegradowanych w poszczególnych jednostkach administracyjnych i odniesiono ich liczbę do ogólnej liczby obiektów zdegradowanych w Mieście.

b) Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną. Wskazano obszar Miasta, w którym brak jest wyposażenia w sieć kanalizacyjną. Odniesiono do pozostałych obszarów Miasta.

3. Środowiskowe

a) Przekroczenie standardów jakości środowiska. Przeanalizowano dane dotyczące odnotowywanych przekroczeń środowiskowych. Na podstawie *"Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za rok 2015"* WIOS wskazano obszar Miasta dotknięty przekroczeniem benzoalfapirenu. Wskazano punktowe przekroczenia norm środowiska dotyczące możliwości zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych na obszarach Miasta, które nie są wyposażone w sieć kanalizacyjną.

b) Obecność odpadów stwarzających zagrożenia dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska. Wskazano punktowe przekroczenia norm środowiska dotyczące lokalizacji dzikich wysypisk śmieci.

Poniżej przedstawiono syntetyczną tabelę, w której zestawiono wyniki analiz przedstawionych wskaźników i ich występowanie w poszczególnych jednostkach urbanistycznych. Dla lepszego zobrazowania skali występowania omawianych zjawisk posłużono się skalą ocen wyrażoną przez odpowiednie natężenie kolorów – im większe natężenie koloru dla danej strefy tym silniejsze jest występowanie problemu w danym kryterium.

Lp.	Nazwa badanego wskaźnika	Strefa I	Strefa II	Strefa III	Strefa IV
1	Wysoki poziom ubóstwa				
2	Wysoka przestępczość				
3	Niska frekwencja w wyborach.				
4	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym.				
5	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną.				
6	Przekroczenie standardów jakości środowiska.				
7	Obecność odpadów stwarzających zagrożenia dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska.				

Jak wynika z powyższego zestawienia w strefie I występuje najwyższe natężenie wskaźników: 1, 2, 4, 5 oraz wysokie natężenie wskaźników 3 i 6 oraz słabe – wskaźnika 7. Strefa II charakteryzuje

się najwyższym natężeniem problemów w ramach wskaźnika nr 1 i 2 oraz wysokim natężeniem wskaźników 4, 5 i 6 a także słabym natężeniem w ramach wskaźnika 3 i 7. W strefie III następuje najwyższe natężenie wskaźników 3, 4, 7, wysokie wskaźników 1, 2, 6 i słabe wskaźnika 5. W strefie IV występują słabe natężenia w odniesieniu do wszystkich wskaźników.

6.2. ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji za obszar zdegradowany należy uznać taki, w którym na negatywnie zdiagnozowany obszar społeczny (najwyższe lub wysokie natężenie wskaźnika 1, 2 lub 3) nakłada się co najmniej jedno z negatywnych zjawisk wymienionych w art. 9 ust. 1 p 1-4 Ustawy (najwyższe lub wysokie natężenie chociaż jednego ze wskaźników 4 – 7).

Na podstawie analiz wskaźnika syntetycznego oraz wskaźników uzupełniających, opisanych w rozdziale 6.1. wskazano, iż obszary zdegradowane zlokalizowane są w strefach I, II i III zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Miasta Sokołów Podlaski. Jednakże, w ramach tych jednostek problemy nie występują w sposób równomierny ale są skumulowane na mniejszej powierzchni niż cała jednostka urbanistyczna. W związku z tym zakres obszarów zdegradowanych ograniczono do przedstawionych poniżej terenów. Obszary zdegradowane podzielono na 3 strefy, które nie posiadają ze sobą wspólnych granic. Proponuje się wyznaczenie obszarów rewitalizowanych zgodnych z granicami obszarów zdegradowanych.

Obszar zdegradowany nr I – granice obszaru

Ul. Kolejowa (od Wolności do Lipowej), fragment ul. Wolności - do granicy terenu kolejowego i obejmując działki 32/10, 32/9, 32/8, 32/7, 32/4, 32/11, 32/12, 32/3, ul. Fabryczna do ul. Okrężnej, ul. Reja, ul. Węgrowska - od ul. Reja do działki 4154 i dalej po wschodniej granicy działek 3784/4, 3823, 3822, 3820, 3821, 3819, 3818, 3817, 3816, 3815, 3814, 3813, 3812, 3811, 3810, 3809, 3808, 3806, 3487/18, 3487/16 obejmując działki 3487/21, 3487/20 cz. działki 3487/11, 3487/5, 3487/7, 3487/6, 3487/2 do ul. Wiejskiej, ulicą Wiejską do działki 3482/18 do działki 3481 (po jej północnej granicy) do Al. 550-lecia, która jest ujęta wraz z dz. Nr 3493/1, 3493/2, 3493/3 3502/15, ul. Ustronna wraz z działkami 4010/35 do ul. Kosowskiej wraz z działkami 3502/15, 3624, wzdłuż terenu kolejowego do granicy działek 169/8, 169/9 do Kolejowej (do ul. Lipowej).

Obszar zdegradowany nr II – granice obszaru

Ul. Kosowska od skrzyżowania z Ząbkowską do Targowej, ul. Targowa wraz z działkami 158, 157/1, 157/2, 156/1, 156/2, 116/4 do ul. Ząbkowskiej. Ulica Ząbkowska do działek 221, 222/1, 222/2, 223/1, 224 (wzdłuż granicy działek) do ul. Lipowej, ul. Baczyńskiego, ul. M. Curie – Skłodowskiej, ul. Cmentarna łącznie z działką 228 (po granicy działki do ul. Stadionowej). Ulica Stadionowa do Ząbkowskiej i ul. Ząbkowską do skrzyżowania z Kosowską.

Obszar zdegradowany nr III – granice obszaru

ul. Bartoszowa (od ul. Piłsudskiego do ul. Siedleckiej), od ul. Siedleckiej do rzeki Cetyni – do działki 1654, następnie wzdłuż granicy działki 1654 do ul. Repkowskiej z działką 1133. Wzdłuż działki 1133 do ul. Długiej, ul. Przechodnia, ul. Wilczyńskiego do działki 824/1. Wzdłuż działki 824/1 do ul. Pięknej, ul. Piękna, ul. Jana Pawła II do granicy działek 545, 544/8 do ul. Akacjowej, ul. Kosowska, ul. Wolności, ul. Ks. Bosco do ul. Piłsudskiego. Ulica Piłsudskiego do Bartoszowej.

Obszar zdegradowany nr I – powierzchnia 169,21 ha, liczba mieszkańców …….. osób

Obszar zdegradowany nr II – powierzchnia 26,15 ha, liczba mieszkańców …….. osób

Obszar zdegradowany nr III – powierzchnia 89,88 ha, liczba mieszkańców …….. osób.

Obszary rewitalizowane obejmują łącznie 285,24 ha, tj. 16,34% powierzchni Miasta oraz mieszkańców Gminy Siennica.

Załącznik nr 1.

Informacja dot.klientów Centrum Pomocy Socjalnej korzystających z pomocy na podstawie ustawy o pomocy społecznej wg.danych na rok 2016

ulica	Liczba gospodarstw domowych	Liczba dzieci objętych dożywianiem	Liczba zapomóg na opał	Powód korzystania z pomocy z art.7 ust. (ust. – liczba rodzin)
*Kolejowa	3	5	3	Ust.1-4-5,1-4,1-5
*Węgrowska	11	9	6	Ust.1-4-5,1-4,1-4,1-4,1-4,5,1-4-5,4,1-5,4,4
*Fabryczna	2	3	1	Ust.1-4,1-5
*Okrężna	2	2	1	Ust.1-4,1-5
*Spokojna	1	1		Ust.4
*Zacisze	2	3		Ust.5,1-5
*Wiejska	7	12	5	Ust.5,1-4,5,1-4,1-5,1-5,1-5
*Parkowa	2	7		Ust.1-4,1-4
*Ol.Wichury	2	4		Ust.4,1-4
*Akacjowa	1	1		Ust.4
*Sienkiewicza	2	3	2	Ust.1-4,1-4-5
*Kupientyńska	3	3	3	Ust.1-4,1-4,1-4-5
*Ząbkowska	12	11	4	Ust.4, 1-4,1-5,4,4-5,4-5,4,5,5,5,5,5
*Targowa	3	3	3	Ust.1-4,1-4,1-4

*Malownicza	1	2		Ust.4-5
*Osiedlowa	1		1	Ust.1-4
*Lipowa	8	5	6	Ust.1-4,1-4,1-4,1,1-5,1-4,1-4,1-4
*M.Skłodowskiej- Curie	4	3	1	Ust.1-4,4,1-4,1-4
*Krzywa	3	4	2	Ust.1-4,1-4,4
*Bartoszowa	5	7		Ust.4,5,4,4,4
*Graniczna	2	2		Ust.4,5
*Szkolna	2	2	1	Ust.4-5,1-4
*Cicha	3	2	3	Ust.1,1-4,4
*Wiatraki	1	2		Ust.1-5
*Wolności	7	9	1	Ust.4,4,1-4,1-4,1-4,1-4,4
* Kosowska	3	5	1	Ust.1-4,1-4,1-4
*Jana Pawła II	2	4	1	Ust.1-4,4
*Siedlecka	3	2	2	Ust.4,5,4-5
*Repkowska	10	19	14	Ust.5,5,4-5,4,4,5,5,5,4-5,4
*Długa	6	9	3	Ust.1-4,1-5,5,1,4,1-5

*Wilczyńskiego	12	7	9	Ust.4,5,4,4,4,4,4,5,4,4,4,4
*Prosta	2		3	Ust.1,4-12
*Zagłoby	1	1		Ust.4-5
*Nowa	2	2		Ust.4,4
*Olszewskiego	4	9	1	Ust.5,4,4-5,4
*Piękna	5	3	4	Ust.1-4,4,4,4,5
*Ogrodowa	2	4	1	Ust.1-4,5
*Polowa	1	1		Ust.1
*Mały Rynek	3		2	Ust.1,4,4
*Kwiatowa	1		1	Ust.4
*Nieciecka	4	6	2	Ust.1-4,4,1-4,4-5
*Gałczyńskiego	7	13		Ust.4,4,4,1-4,4,4,4
*Szopena	2		2	Ust.1-4,5
*8 Sierpnia	3	5		Ust.5,4,4
*Witosa	1	3		Ust.4
*Olszowa	1	3		Ust.4
*Spółdzielcza	7	12		Ust.1-4,1-4,1,4-5,1-4-5,1-4,1
*Zalewskiego	2	2		Ust.4-5
*Grunwaldzka	1	2		Ust.4
*Walecznych	3	5		Ust.4,4,4
*Boh. Westerplatte	2	2		Ust.4,5
*Wojska Polskiego	1	2		Ust.4

*3 Maja	1	2		Ust.4
*Powst Wlkp.	1	2		Ust.4
*Miła	1	3		Ust.1-4

Art. 7. [Przyczyny udzielania pomocy]

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1) ubóstwa;
4) bezrobocia;
5) niepełnosprawności;
12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

Załącznik nr 2.

Frekwencja wyborcza w Sokołowie Podlaskim w latach 2014-2015 (%)										
	OKW1	OKW2	OKW3	OKW4	OKW5	OKW6	OKW7	OKW8	OKW9	średnia dla Miasta
Wybory samorządowe 2014	50,79	58,23	58,39	53,23	56,65	54,81	54,53	53,00	27,03	**54,85**
Wybory do PE 2014	20,7	26,66	27,05	24,59	27,88	25,98	24,24	24,17	12,42	**25,16**
Wybory parlamentarne 2015	52,45	61,35	59,18	54,43	60,52	58,71	58,27	55,78	26,49	**57,39**
Wybory prezydenckie 2015 I tura	50,57	60,11	58,07	51,57	58,75	54,89	56,36	53,72	36,48	**55,45**
Wybory prezydenckie 2015 II tura	56,01	65,38	63,36	56,26	63,95	62,14	60,05	59,42	22,54	**60,43**

Źródło: www.pkw.gov.pl

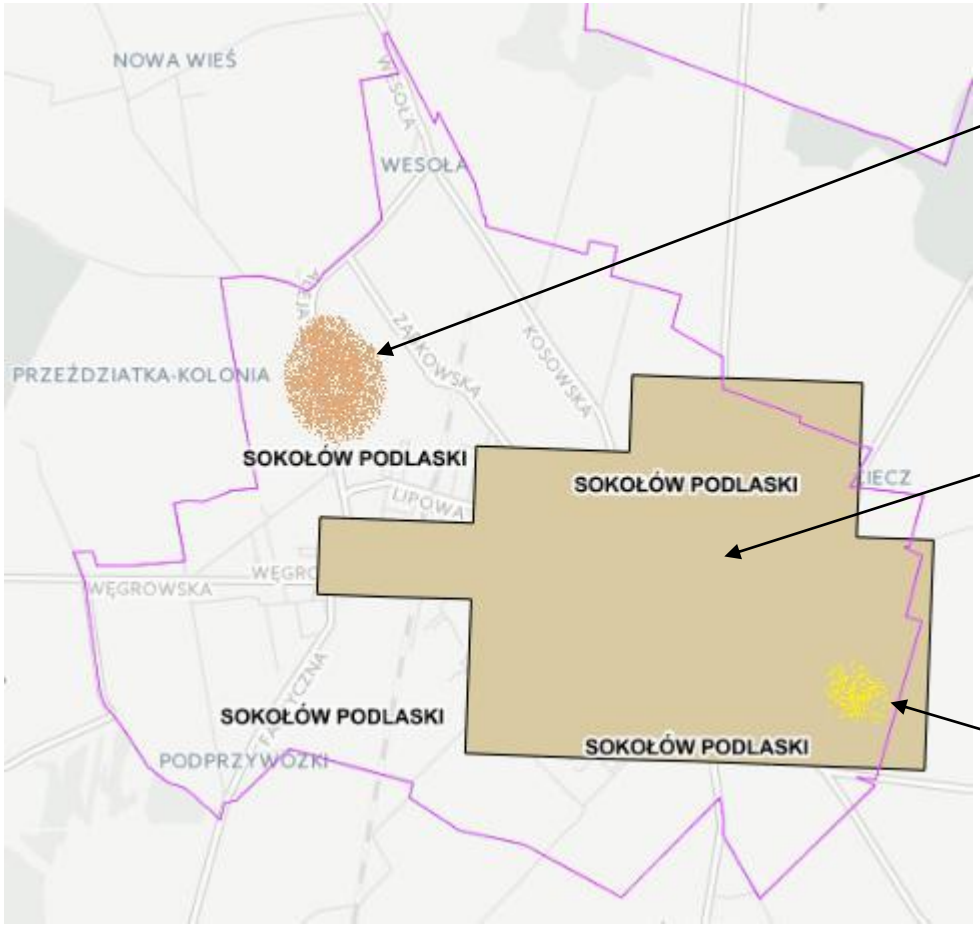
Załącznik nr 3

Przestępczość w Sokołowie Podlaskim w 2015 r. – dane dla Miasta i rejonów najbardziej zagrożonych przestępczością

Zdarzenia zaistniałe w 2015 roku	Rejon ulic: Kolejowa, cz. Wolności, Węgrowska, Fabryczna, Okrężna, Reja, Reymonta, Tartaczna, Aleja 550-lecia, Ustronna, cz. Lipowej, cz. Wiejskiej	Rejon ulic: M.C Skłodowskiej, Cmentarnej, Stadionowej, cz. Ząbkowskiej, cz. Lipowej, cz. Targowej	Rejon ulic: Bartoszowej, Piłsudskiego, Polnej, Wiatraki, Magistrackiej, Kościuszki, Kosowskiej, Jana Pawła II, Skwer NMP, Pięknej, cz. Siedleckiej, cz. Repkowskiej, cz. Długiej, cz. Wilczyńskiego, Winnice, Szerokiej, Kuśnierskiej, Niecałej, Nowej, Olszewskiego, Próżnej, Ogrodowej, Polowej, Zdrojowej, Szewski Rynek, Mały Rynek, Krótkiej, Kilińskiego.	Razem 3 rejony	Razem Miasto
Przestępczość w 7 kategoriach: rozbój, kradzież, kradzież z włamaniem, kradzież samochodu, bójka/pobicie, uszkodzenie mienia, uszczerbek na zdrowiu.	19	10	17	46 47%	97
Wykroczenia szczególnie uciążliwe: przeciwko porządkowi, mieniu, obyczajności publicznej, urządzeniom użyteczności publicznej z ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi	90	59	48	197 70%	283
Interwencje policyjne: interwencja uliczna, interwencja w obrębie lokalu, interwencja domowa, inne	100	96	224	420 84%	500
Wypadki drogowe	3	1	1	5 45%	11
Kolizje drogowe	26	14	29	69 48%	143

Załącznik nr 4

Obszary o przekroczeniach norm środowiskowych na obszarze Miasta Sokołów Podlaski

Obszar (wraz ze strefą oddziaływań) ul. Ustronnej, na którym zlokalizowane jest dzikie składowisko odpadów – zagrożenie skażeniem wód, gleb i zdrowia ludzi

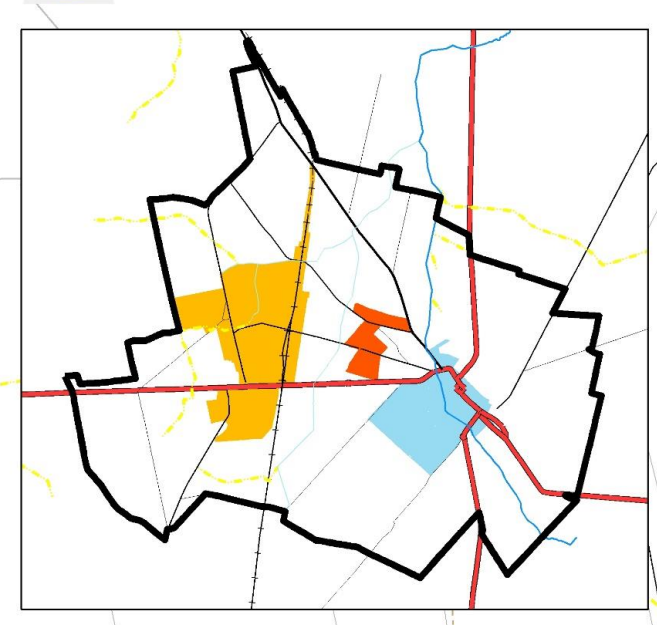
Obszar wskazany w *"Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za rok 2015"* wskazuje na przekroczenia benzoalfapirenu. Zagrożenia dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz roślinności, gleby i wody.

Obszar (wraz ze strefą oddziaływań) obejmujący kwartał ulic Olszewskiego, Siedlecka, Nowa, Długa – brak kanalizacji sanitarnej w centrum miasta. Zagrożenia zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych ze względu na zły stan zbiorników indywidualnych.

Załącznik 5 Obszary zdegradowane pod względem infrastrukturalnym - zdjęcia

Załącznik 6 Mapa obszarów zdregradowanych i obszarów rewitalizacji z podziałem na podobszary.

Sokołów Podlaski - strefy rewitalizacji -strefa I

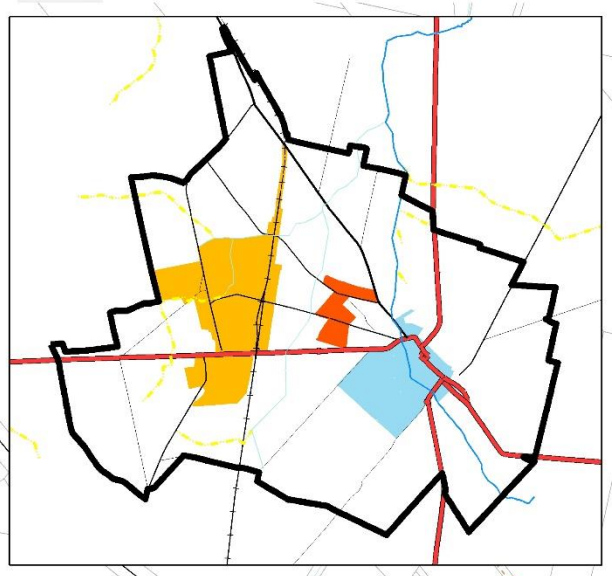
N

1:5 000

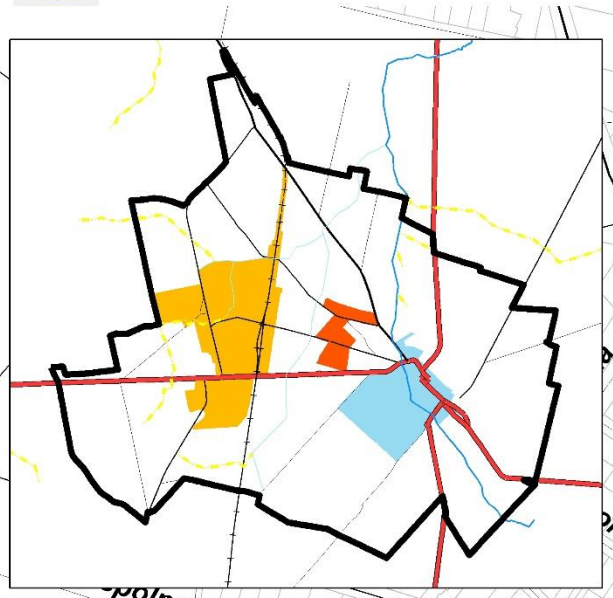
0 125 250 500 m

Kosowska
Ząbkowska
Aleja 550-lecia
Parkowa
Ustronna
Jurija Gagarina
Jaśminowa
Malinowskiego
Bajkowa
Lipowa
Jana Onufrego Zagłoby
Marii Skłodowskiej-Curie
Łąkowa
Wiejska
Błękitna
Świętego Rocha
Pastelowa
Jasna
Złota
Platynowa
Węgrowska
Wolności
Olszowa
8 Sierpnia
Przemysłowa
Kościółek
Spacerowa
Działkowa
Boczna
Okrężna
Radosna
Fabryczna

Sokołów Podlaski - strefy rewitalizacji -strefa II

Sokołów Podlaski - strefy rewitalizacji -strefa III

Sokołów Podlaski - strefy rewitalizacji - lokalizacja ogólna

